

SKRIFTSERIE 21/2004

Inge Ramberg

Nordmenns forhold til forskning og teknologi 2004

Resultater fra en intervjuundersøkelse

© NIFU STEP Norsk institutt for studier av forskning og utdanning/
Senter for innovasjonsforskning
Hegdehaugsveien 31, 0352 Oslo

Skriftserie 21/2004

ISSN 1504–1832

For en presentasjon av NIFU STEPs øvrige publikasjoner, se www.nifustep.no

Forord

NIFU STEP har på oppdrag av kommunikasjonsavdelingen i Norges forskningsråd gjennomført en ny spørreskjemaundersøkelse av befolkningens forhold til forskning og teknologi. Statistisk sentralbyrå sto for datainnsamlingen gjennom Omnibusundersøkelse 2/2004 og intervjuet da et representativt utvalg av den norske befolkningen mellom 16 og 79 år. Dette notatet gjengir hovedresultatene fra undersøkelsen i en kommentert tabell- og figursamling.

I 1999 gjennomførte NIFU en tilsvarende undersøkelse og det er derfor mulig å beskrive enkelte utviklingstrekk. Gitt oppdragets begrensede omfang må analysen her i hovedsak avgrenses til årets undersøkelse. Oppdraget tillater dessverre ikke en mer omfattende sammenligning med resultatene fra en tilsvarende undersøkelse for EU-landene fra 2001.

Vi vil takke Norges forskningsråd og Statistisk sentralbyrå for et godt samarbeid. Notatet er skrevet av forsker Inge Ramberg som også har vært prosjektleder. Egil Kallerud har gitt nyttige innspill underveis. Vedlegg 1 er et utdrag fra SSBs egen dokumentasjonsrapport fra undersøkelsen.

Oslo, oktober 2004

Per Hetland
Ass. direktør

Randi Søgne
Forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
1 Om undersøkelsen	9
2 Hovedresultater	12
2.1 Interesserte og forventningsfulle	12
2.2 Flere velger forskningsstoff fra Internett	15
2.3 Kunnskapsrike eller uvitende?	17
2.4 Økt optimisme, men fortsatt reservasjon i holdningene til forskning og ny teknologi	19
Referanser	24
Vedlegg 1. Utdrag fra dokumentasjonsrapporten	25
Vedlegg 2: Spørreskjemaet	34
Vedlegg 3: Svarfordelingen på enkeltpørsmålene	42

Sammendrag

Denne prosjektrapporten dokumenterer og sammenfatter resultater fra den andre brede intervjuundersøkelsen av den norske befolkningens interesser, kunnskaper og holdninger i forhold til forskning og teknologi siden 1999. Statistisk sentralbyrå (SSB) samlet inn intervjudataene våren 2004, og her publiseres de første resultatene fra prosjektet.

- Årets undersøkelse viser blant annet at interessen for forskning og teknologi er fortsatt meget høy også i en internasjonal sammenligning. Det store flertallet av respondentene vil dessuten vite mer om temaet.
- Flere velger forskningsstoff fra Internett mens dagsaviser, tv og radio fortsatt er viktige informasjonskilder i denne sammenheng. Vektleggingen av dagsaviser, tv og radio i år er svakere enn 1999.
- Medisin og teknologi er de to fagområdene som befolkningen viser størst interesse for. Kvinner er klart mest opptatt av medisin, mens menn interesserer seg sterkest for teknologi. Interessen for miljøfag er noe redusert i femårsperioden for begge kjønn.
- Opinionen er generelt blitt mer positiv til forskning og teknologi i den siste femårsperioden. Likevel finnes det klare innslag av reservasjon blant annet i enkeltspørsmål med etiske og politiske dimensjoner slik vi også fant i undersøkelsen for fem år siden.
- En klar majoritet av respondentene i undersøkelsen støtter for eksempel føre-var-prinsippet. Respondentenes betoning av verdier og holdninger for politiske beslutninger viser samtidig at offentligheten ønsker innflytelse over politiske beslutninger der forskning legger viktige premisser.
- Nordmenns forventninger til ny teknologi har økt de siste fem årene. Mange stiller seg imidlertid fortsatt kritisk til enkelte sider ved forskning og teknologi i dag og hvordan virksomheten vil påvirke oss i framtiden.
- I 1999 hadde nordmenn generelt høye forventninger til ny teknologi, med unntak av bio- og genteknologi, hvor undersøkelsen påviste betydelig skepsis. De yngste var mest positive, mens de eldste var mest forbeholdne. Videre hadde de med høyere utdanning noe mer positive forventninger, mens en betydelig andel av denne utdanningsgruppen mente at bio-/ genteknologi vil gjøre tingene verre de neste 20 årene. I 2004 er det en positiv opinionsbalanse også for bio- og genteknologi. Samme tendens er påvist i de to siste norske bioteknologisurveyene.

- I 2004 er dessuten nanoteknologi og atomenergi med i undersøkelsen. Nanoteknologi får en overveiende positiv vurdering samtidig som denne teknologien er ukjent for mange. Forventningene til atomenergi viser derimot en negativ opinionsbalanse mens mange fortsatt er usikre på hvilken betydning denne teknologien vil få de neste 20 årene.
- 1999-undersøkelsen viste at nordmenns kunnskapsnivå er høyt i internasjonal målestokk. Den gang fant vi en tendens i datamaterialet til at jo sterkere kunnskapsspørsmålene om natur og kultur var knyttet til aktuelle samfunnsspørsmål desto oftere ble de riktig besvart. I 2004-undersøkelsen er antallet kunnskapsspørsmål halvert. Det gir et for spinkelt grunnlag for å trekke slutninger om forholdet mellom kunnskap og holdninger til forskning og teknologi for 2004-undersøkelsen.

1 Om undersøkelsen

Spørreskjemaundersøkelsen om befolkningens forhold til forskning og teknologi ble gjennomført i april og mai 2004 av Statistisk sentralbyrå (SSB). Denne undersøkelsen innholdt som vanlig flere ulike tema. SSB intervjuet vel 62 prosent av bruttoutvalget på 2000 personer i alderen 16 til 79 år. Det er ikke funnet alvorlige skjevheter i utvalget og SSB har derfor ikke vektet datamaterialet. Usikkerheten for resultatene ligger innenfor det normale for utvalgsundersøkelser.

Internasjonale studier og den norske intervjuundersøkelsen

I USA har det siden midten på 70-tallet vært gjennomført periodiske intervjuundersøkelser om befolkningens interesse, holdninger og kunnskap i forhold til naturvitenskap (science) og teknologi (*Public understanding of science and technology*). Særlig fra slutten av 80-tallet er tilsvarende undersøkelser også blitt vanlige i en rekke andre land. Bl.a. gjennomførte Eurobarometer to studier i 1989 og 1992 i Europa. Disse var alle langt på vei basert på de standardspørsmål som er utviklet gjennom kartleggingene i USA. Undersøkelser etter samme mønster ble ellers gjennomført i en rekke andre land før Eurobarometer gjennomførte en ny bred undersøkelse i EU-landene samt for kandidatlandene i henholdsvis 2001 og 2002.

Den første større undersøkelsen i Norge på dette området ble foretatt i 1999 (Kallerud et al. 1999). Flere spørsmål fra de internasjonale undersøkelsene på området hvor Norge også har deltatt, er tidligere blitt stilt i undersøkelser om andre beslektede emner. Dette gjelder i første rekke internasjonale undersøkelser om verdier, natur og miljø (1993), verdiundersøkelsen (1982, 1990, 1996) og om bioteknologi (1993, 1996 og 1999, og 2002). De siste nevnte undersøkelsene er beskrevet i Lund. et al. (2000) og i Nielsen et al. (2003) og ble gjennomført parallelt med Eurobarometerundersøkelser om bioteknologi i EU-landene.

Spørreskjemaet

Av hensyn til internasjonalt sammenlignbare data og tidsserier der dette er mulig, bygger undersøkelsen dels på flere av standardspørsmålene fra de internasjonale undersøkelsene på området, dels på spørsmålsformuleringer fra beslektede undersøkelser som tidligere er gjennomført i Norge (bioteknologi, miljø). Ut over dette er det utviklet noen nye spørsmål om forhold som vi har ønsket å ta opp spesielt.

De aktuelle spørsmålene i undersøkelsen er gjengitt i det vedlagte spørreskjemaet (se vedlegg 2). Skjemaet er bygget opp i ulike bolker med flere spørsmåls-

batterier. NIFU har utviklet spørsmålene i samarbeid med oppdragsgiveren og SSB. Flere spørsmål er videreutviklet med basis fra 1999-undersøkelsen og formuleringer fra tilsvarende Eurobarometerundersøkelser. I 2004 ble det i tillegg stilt flere nye spørsmål om interesse for forskning og ulike informasjonskilder mens færre spørsmål enn tidligere berørte respondentenes holdninger og fakkunnskap på feltet.

Intervjuteknikken

Årets undersøkelse er basert på telefonintervjuer supplert med besøksintervju. Det motsatte var tilfelle i 1999. SSB baserer i dag, i likhet med andre byråer, omnibusundersøkelsen på telefonintervjuer for å redusere kostnadene. Dataene blir imidlertid fortsatt innsamlet med PC-basert intervjuing (CAI/ CATI-teknikken) der intervjueren leser opp ett og ett spørsmål fra skjermen og registrerer svarene direkte i dataprogrammet. Den gjennomsnittlige intervjutiden for hele intervjuet inkludert de faste bakgrunnsspørsmålene var 35 minutter, mens tiden for «våre» spørsmål var beregnet til 10 minutter. CATI-teknikken kan bidra til å gi telefonintervjuer et større personlig preg. Dessuten er teknikken et hjelpemiddel for å få flyt i gjennomføringen av intervjuet og sikrer dessuten høyere svarkonsistens (Gulbrandsen et al. 2004).

Eventuelle effekter av de ulike intervjumetodene for resultatene er i dette tilfellet vanskelig å bedømme, særlig da rundt en tredjedel av intervjuene i 1999 ble foretatt på telefon samtidig som enkelte besøksintervjuer også ble foretatt i 2004. Generelt gir telefonintervjuing noe lavere svarkvalitet enn besøksintervjuer siden både intervjueren og respondenten formidler all informasjon muntlig (Haraldsen, 1999). Dette vil trolig oftere gi utslag i spørsmål hvor en i besøksintervjuet kan legge fram visuelle hjelpemidler som for eksempel kort med svarkategoriene for respondentene. Dersom vi for eksempel vurderer svarfordelingen på det første spørsmålet fra 1999 og 2004, finner vi imidlertid ikke større forskjeller i interessen for forskningsstoff som kan tilskrives ulik innsamlingsmetode. Dessuten ble formatet av enkelte spørsmål der intervjuerne viste fram et kort med svarkategoriene i 1999 omformatert i 2004 (f.eks. holdningsspørsmål 5b). Vi må imidlertid akseptere at metodeforskjellen utgjør en mulig feilkilde når en sammenligner resultatene i de to undersøkelsene.

Utfyllende informasjon om undersøkelsen

SSBs dokumentasjonsrapport fra undersøkelsen (Gulbrandsen et al. 2004) gir utfyllende informasjon Vedlegg 1 gir et utdrag herfra som beskriver blant annet utvalg, frafall og vurderer skjevheter i utvalget. Utdanningsnivå er ikke vurdert

der, men er likefullt en viktig variabel i studier av folks forhold til forskning og teknologi som vi derfor omtaler under.

Tabellvedlegget gjengir resultatene i hvert spørsmål blant annet brutt ned på tre utdanningsnivåer; grunnskole, videregående skole og høyere utdanning. Derfor er det grunn til å se spesielt på hvordan sammensetningen i nettoutvalget (respondentene som besvarte spørreskjemaet) forholder seg til bruttoutvalget (alle som ble trukket ut for å delta i undersøkelsen) for denne variabelen.

Sammenligningen viser at respondentene som kun har grunnskole er svakt underrepresentert i nettoutvalget (-2,0 prosent) når vi holder de med uoppgitt utdanning utenfor. Samtidig er gruppen med universitets- eller høyskoleutdanning (inntil fire år) overrepresentert (+2,8 prosent). For de øvrige utdanningsnivåene er forskjellene små. Det er imidlertid vanskelig å gi en god vurdering av skjevhetene i utvalget for utdanningsnivå da disse opplysningene ikke ble registrert i selve intervjuet, men bygger på registerdata fra 2002 der den aktuelle opplysningen er ukjent for vel 3 prosent. Det samme er for øvrig tilfelle for populasjonen (Norges befolkning). Andelen som har henholdsvis grunnskole, videregående skole eller høyere utdanning i befolkningen passer imidlertid godt i forhold til fordelingen på den samme variabelen blant våre respondenter.

2 Hovedresultater

I dette hovedavsnittet ser vi først på respondentenes interesse for forskning og teknologi og deres valg av informasjonskilder. Deretter gjengir vi resultatene på kunnskapsspørsmålene før vi beskriver hovedtendensene i holdningsspørsmålene.

2.1 Interesserte og forventningsfulle

Bred interesse for forsknings- og teknologistoff i massemediene

Vårens undersøkelse bekrefter at nordmenn flest har bred interesse for forskningsstoff. Sammenlignet med andre temaområder skårer forskning og teknologi høyt. 77 prosent av respondentene oppgir at de er generelt interessert i forskning og teknologistoff. De tilsvarende andelene for andre tema er som følger; kultur: 74, politikk: 74, sport: 61 og økonomi: 57. Her registrerer vi store kjønnsforskjeller for flere tema og spesielt for sport som interesserer kvinner i langt mindre grad enn menn. Kvinner oppgir på den annen side langt hyppigere kultur enn menn mens det motsatte er tilfelle for forskning og teknologi. Aldersgruppen 67–80 viser dessuten vesentlig lavere interesse for forskningsstoff mens gruppen med høyere utdanning er betydelig mer interessert når vi sammenligner med gjennomsnittet for befolkningen.

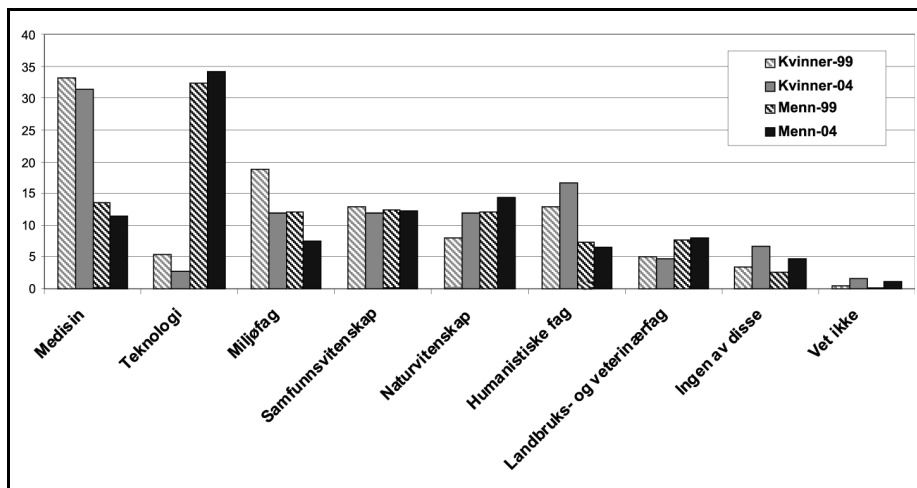
Klare forskjeller mellom kvinners og menns preferanser

Respondentene ble dessuten stilt spørsmål om hvilke fagområder innenfor forskningen de var interessert i. De kunne oppgi inntil tre fagområder, men her baserer vi oss på det fagområdet de anså som mest interessant. *Figur 2.1* viser at interessen for fagområdene er relativt stabil i den siste femårsperioden. Flertallet oppgir at de er *mest* interessert i medisin og teknologi. Her er det imidlertid klare forskjeller mellom kjønnene.

Vi ser av figuren at kvinner er mest opptatt av medisin og menn av teknologi. Dette hovedmønsteret er det samme som i 1999-undersøkelsen.

Betydelig svekket interesse for miljøfag

Ellers viser figur 2.1 at interessen for miljøfag er betydelig svekket mellom 1999 og 2004 (5,5 prosent) mens vi registrerer en svak økning i interessen for naturvitenskap. Dette gjelder både for kvinner og menn. De øvrige forskjellene er ikke signifikante.

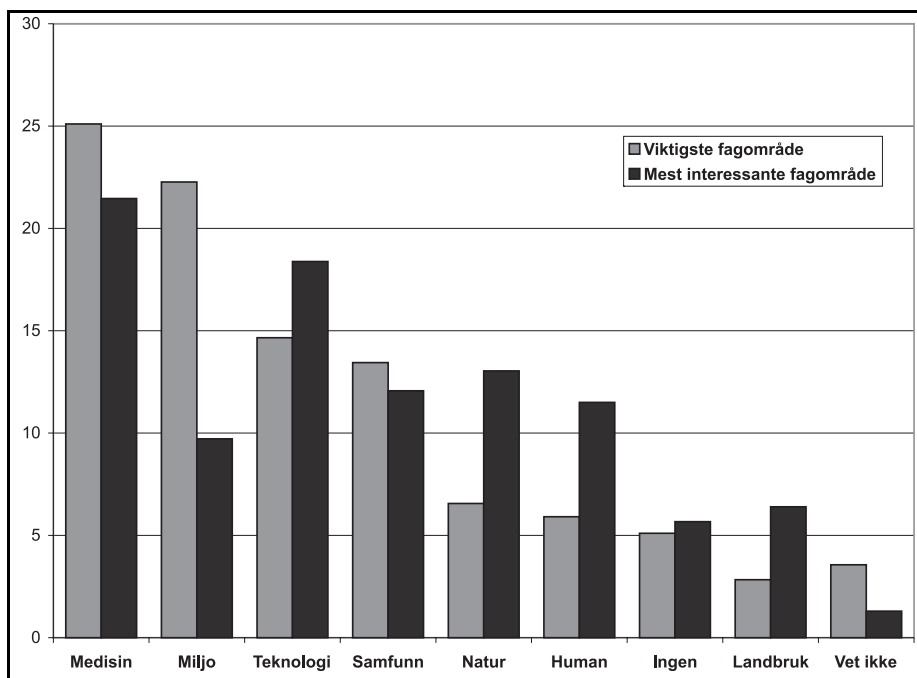
Figur 2.1 Mest interessante fagområde etter kjønn i 1999 og 2004. Prosent.

Kilde: SSB Omnibus 1/1999 (N=1260) og SSB Omnibus 2/2004 (N=1235).

Hva er viktigst for samfunnet?

Undersøkelsen viser imidlertid at nettopp miljøfag fortsatt vurderes som et viktig fagområde for samfunnet. I 1999 mente 32 prosent dette mens 22 prosent sa det samme i 2004. I år oppfatter 25 prosent av respondentene medisin som det viktigste fagfeltet. Figur 2.2 viser de fagområdene som respondentene oppfatter som mest interessante for seg selv i forhold til hvilke fagområder som de mener har størst betydning for samfunnet. Medisin og miljøfag oppfattes fortsatt som viktigst i 2004, men nå i omvendt rekkefølge av i 1999. Deretter følger teknologi og samfunnsvitenskap som i 1999. Vi ser dessuten at både naturvitenskap og humaniora regnes som mer interessant for den enkelte enn viktig for samfunnet.

Med unntak for miljøfag er det få forskjeller her siden 1999. Fallet i interesse og betydning for miljøfag er vanskelig å gi noen entydig forklaring på. Når en sammenligner svarfordelingen for de fire aldersgruppene i de to spørsmålene, finner vi imidlertid en nedgang innenfor alle aldersgruppene både når det gjelder interesse og betydning for miljøfag. Nedgangen i oppslutningen er sterkest for aldersgruppene 16–24 år og 67–80 år. Samtidig finner vi størst prosentvis nedgang i interessen og betydningen for miljøfag blant respondentene som har høyere utdanning.

Figur 2.2 Fagområdets betydning for samfunnet og interesse hos den enkelte (prosent) N=1235. Kilde: SSB Omnibus 2/2004.

Mange vil vite mer

Selv om et betydelig flertall av respondentene er generelt interessert i forskning og teknologi, sier de fleste at de verken er godt eller dårlig informert om *utviklingen innenfor forskning og teknologi generelt*. Få oppgir at de selv er godt informert om utviklingen innen forskning og teknologi. *Tabell 2.1* viser at omkring en fjerdedel av respondentene oppgir at de er dårlig informert og en tilsvarende andel mener at de er godt informert. Flertallet er verken godt eller dårlig informert.

Det store flertallet av respondentene vil imidlertid vite mer. Hele 84 prosent sier at de er opptatt av forskningsbasert kunnskap. 11 prosent av respondentene er uenige i utsagnet «Ny kunnskap interesserer meg overhodet ikke». Gruppen med lavest utdanningsnivå er overrepresentert blant disse.

Motivene for ønsket om å få vite mer varierer. Fritidsinteresser er ved siden av jobb viktigste motiv for å søke informasjon om forskning og teknologi for vel 70 prosent. 64 prosent av respondentene med en sterk overvekt av kvinner, motiverer dessuten interessen med egen eller familiens helseproblemer. Også eget

samfunnsengasjement er en viktig årsak for respondentenes interesse for forskning og teknologi. Mindretallet (21 prosent) interesserer seg for dette stoffet fordi de er under utdanning.

Tabell 2.1 Informert om utviklingen innen forskning og teknologi? (Prosent)
N=1235

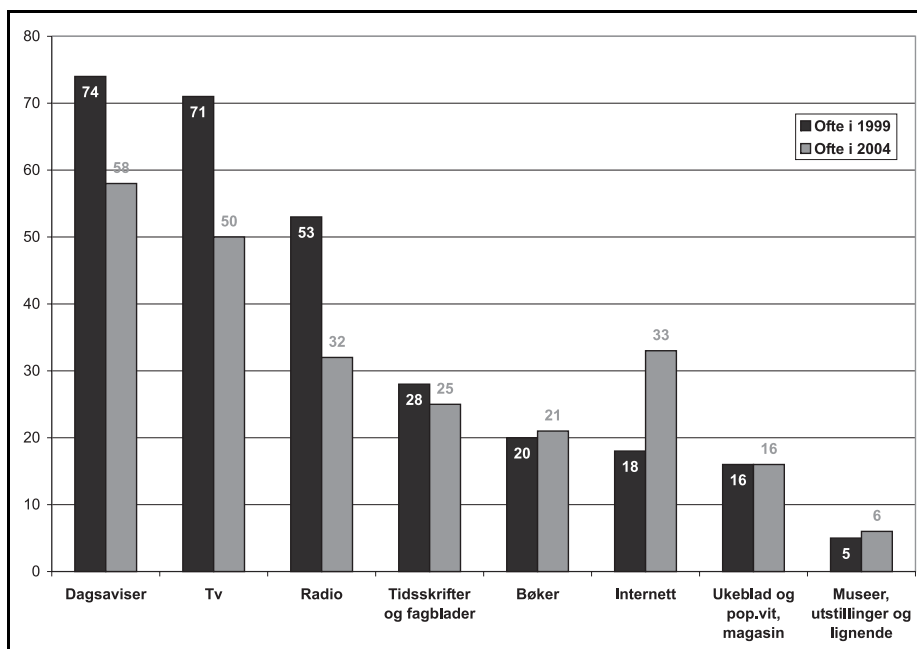
Svært dårlig informert	3,5
Dårlig informert	18,9
Verken godt eller dårlig informert	49,3
Godt informert	25,4
Svært godt informert	1,5
Vet ikke/ vil ikke svare	1,5
Totalt	100

2.2 Flere velger forskningsstoff fra Internett

Dagsaviser, tv og radio er fortsatt de sentrale kildene til forskningsstoff i tillegg til Internett. Vektleggingen av dagsaviser, tv og radio er nå betydelig redusert om vi sammenligner med tallene fra 1999 slik figur 2.3 viser. Internett har derimot fått økt betydning for respondentene noe som et tilleggsspørsmål i 1999 ga indikasjoner på (Ramberg et al. 2001). Da sa hele 44 prosent av utvalget at Internett vil bli viktigere som kanal til forskningsinformasjon neste år.

Tendensen kan ha sammenheng med konvergensen mellom massemediene. Kanskje er Internett blitt et viktigere medium for forskningskommunikasjon fordi dette mediet ofte bygger på eller viser til artikler og innslag som opprinnelig ble publisert på papir eller i eteren. Statistisk sentralbyrås mediebruksundersøkelser bekrefter for så vidt også at dagsavisenes tradisjonelt dominerende rolle hos det norske publikum er blitt klart svekket siden slutten av 1990-tallet i forhold til andre massemedier.

Kvinner vektlegger for øvrig i noe større grad bøker som informasjonskilde til forskning, mens menn viser klart sterkere interesse for tidsskrifter og fagblader. For øvrig viser gruppen med høyere utdanning langt større interesse for forskningsstoff i dagsaviser og tidsskrifter sammenlignet med gjennomsnittet av befolkningen. Det samme er tilfelle for bøker og Internett.

Figur 2.3 Viktigste informasjonskilde til forskningsstoff i 1999 og 2004 (bruker ofte informasjonskilden) N=1260 og N=1235) Kilde: SSB Omnibus 2/2004.

Vårens undersøkelse hadde flere spørsmål om Internettets rolle. Resultatene her viser at Internett benyttes aktivt av vel 40 prosent av befolkningen for å søke informasjon om forskning og teknologistoff. Når en bryter ned dette materialet på kjønn og alder, framkommer et interessant mønster som viser hvilke segmenter i befolkningen som bruker nettet mest aktivt. *Tabell 2.2* viser blant annet at de to yngste aldersgruppene er lettest å nå og da spesielt unge menn, mens de eldste aldersgruppene og spesielt kvinnene vurderer Internett som mindre interessant i denne sammenheng.

Internett og andre massemedier kan imidlertid fort bli tillagt vel stor vekt i allmennrettet forskningskommunikasjon. Forskning og teknologi engasjerer nå folk flest i større grad spesielt når slike spørsmål blir koblet til den offentlige dagsordenen, gjennom for eksempel nye medisinske teknikker eller miljøspørsmål. Med utdanningsekspløsjonen har andelen av befolkningen med høyere utdanning og også forskerpopulasjonen økt betraktelig. Vårens undersøkelse viser at vel halvparten av respondentene har familiemedlemmer eller bekjente som er forskere eller ingeniører! Personlig kommunikasjon er slik sett en viktig faktor også i forskningskommunikasjon.

Tabell 2.2 Benytter Internett for å holde seg oppdatert om forskning og teknologistoff i 2004 (prosent) Indifferente svar er utelatt i tabellen.

		Ofte	Av og til	Sjelden/ Aldri	Totalt	N
Mann	16–24 år	67,4	15,2	17,4	100	92
	25–44 år	48,1	26,1	24,5	100	241
	45–66 år	28,5	21,5	49,5	100	214
	67–80 år	1,5	10,4	86,6	100	67
	Totalt	39,1	21,2	38,9	100	614
Kvinne	16–24 år	44,1	31,4	23,5	100	102
	25–44 år	36,9	29,5	32,0	100	244
	45–66 år	12,8	20,9	65,4	100	211
	67–80 år		3,1	93,8	100	64
	Totalt	26,1	24,2	48,3	100	621

2.3 Kunnskapsrike eller uvitende?

Nordmenn viser altså bred interesse for forskning og har en moderat vurdering av hvor godt informerte de er om temaet. Men er de kunnskapsrike på dette feltet?

En advarsel

Faktaspørsmål om natur og teknologi er et sentralt og vel standardisert element i tilsvarende spørreskjemaundersøkelser internasjonalt. De utgjør også den mest kontroversielle og omdebatterte delen av undersøkelsene. Resultater herfra er blitt brukt som grunnlag for sensasjonspregede oppslag i medier om det «sjokkerende lave kunnskapsnivå» om naturvitenskap blant folk flest. Det er også på dette punkt at kritikken mot slike undersøkelser har vært sterkest. Her kommer – har det også vært hevdet – forskersamfunnets sneversyn og manglende selvinnsikt i forhold til sin egen rolle til syne.

I den norske intervjuundersøkelsen i 1999 ble intervjupersonene stilt 21 spørsmål om naturfaglige og teknologiske emner. Vi begrenset oss da til å tolke resultatene som et *relativt* mål på kunnskap grupper og nasjoner imellom. I tillegg til et standardbatteri på 11 generelle faktaspørsmål, ble det stilt åtte mer aktuelle faktaspørsmål (knyttet til aktuelle spørsmål i medier o.l.), samt to spørsmål om forskningsmetodiske forhold. Alle spørsmålene var hentet fra ulike internasjonale surveys. Vi ønsket å få en robust kunnskapsindeks gjennom mange spørsmål og dessuten å få muligheten til å vurdere eventuelle systematiske for-

skjeller i resultatene for ulike typer spørsmål. Kunnskapsspørsmålene signaliserte at det var fullt akseptabelt å svare 'vet ikke' framfor å gjette. Disse spørsmålene ble videre plassert til slutt i undersøkelsen. Langt de fleste svarte, og andelen 'vet ikke' lå i snitt rundt 15 prosent.

Generelle faktaspørsmål og metodespørsmål har dominert blant kunnskapsspørsmålene i de generelle, internasjonale PUST-surveyene. Av hensyn til internasjonale sammenligninger, har vi brukt spørsmål som har vært stilt tidligere. Det innebærer at enkelte av disse spørsmålene er upresist formulert, noe som dels kan skyldes hensynet til forenkling, dels oversettelsen og lånet av spørsmål fra en annen (USA-dominert) kulturkontekst.

Resultatet for kunnskapsspørsmålene

Her gjengir vi resultatene fra den kortfattede kunnskapstesten som avsluttet intervjuene. 10 av de 21 faktaspørsmålene fra 1999 ble gjentatt i vårens undersøkelse. Dette gjør som tidligere nevnt målet for kunnskapsnivå betydelig mindre robust enn i 1999, men kan likevel gi enkelte indikasjoner.

I 2004 er kunnskapsindeksen konstruert på basis av ti faktaspørsmål på følgende måte: Først vurderes riktig eller feil svar på hvert enkeltspørsmål for den enkelte. Dernest får respondenten ett poeng for hvert riktig svar, før poengene summeres. Følgende faktaspørsmål inngår i kunnskapsindeksen. Respondentene ble her bedt om å svare på om de følgende påstandene var sanne eller usanne:

- a Jordens indre er svært varm
- b Det oksygenet vi puster inn kommer fra planter
- c Alle plantevernmidler og kjemikalier som blir brukt på matplanter fører til kreft hos mennesker
- d Elektroner er mindre enn atomer
- e En del radioaktivt avfall fra kjernekraftverk vil være farlig i tusener av år
- f Det er farens gener som bestemmer om et barn blir gutt eller jente
- g Menneskelig virksomhet er den viktigste årsaken til at plante- og dyrearter dør ut
- h Antibiotika dreper både virus og bakterier
- i Lasere virker ved at de fokuserer lydbølger
- j All radioaktivitet er skapt av mennesker

Intervjuerne ga klar beskjed om at man skulle svare «vet ikke» i stedet for å gjette dersom respondentene var svært usikker på svarene. De færreste gjorde det, men gjerne var dette tilfelle for de samme spørsmålene hvor mange svarte feil, dvs. spørsmålene d, f, og i. Resultatene framgår av *tabell 2.3*.

Tabell 2.3 Korrekte svar på faktaspørsmål om forskning i 2004. Prosent (N=1235)

Antall korrekte svar	Andel som svarte korrekt
0-2	3,7
3-5	22,1
6-8	55,9
9-10	18,3
Totalt	100

Her ser vi at 74 prosent av respondentene hadde seks eller flere riktige svar. Kun 6 prosent oppga ti riktige svar. Dette resultatet er på et tilsvarende nivå som den generelle kunnskapsindeksen i 1999. Hovedkonklusjonen var da: «*Nordmenns kunnskapsnivå er i internasjonal målestokk høyt.* Vi finner en tendens i datamaterialet til at jo sterkere kunnskapsspørsmålene om natur og kultur er knyttet til aktuelle samfunnsspørsmål desto mer riktig besvares spørsmålene. Videre skårer menn generelt noe høyere enn kvinner, og aldersgruppene under 45 år høyere enn de øvrige. Gruppen med høyere utdanning skårer betydelig høyere på kunnskapsspørsmålene enn resten av utvalget.» Vi mangler imidlertid data for å trekke tilsvarende slutninger for 2004.

2.4 Økt optimisme, men fortsatt reservasjon i holdningene til forskning og ny teknologi

Undersøkelsen inneholder en rekke spørsmål om holdninger til forskning og teknologi som har vært stilt tidligere både i Norge og internasjonalt. Her skal vi se nærmere på utviklingstrekk for Norge fra 1999 og 2004.

Styrket i troen på forskningen

Sammenligningene viser en betydelig dreining mot mer positive holdninger til forskning og teknologi. Spesielt er dette slående for bioteknologiens del. Dette kommer vi tilbake til. La oss først se på holdningsspørsmål som er stilt både i 1999 og 2004. *Tabell 2.4* gjengir svarfordelingen. Høyre kolonne viser opinionsbalansen, det vil si andelen av respondentene som er enige minus andelen som er uenige i det enkelte utsagnet. I samtlige tilfeller ser vi en utvikling i opinionen i positiv retning. Likevel finner vi fortsatt innslag av reservasjon til forskning i svarene på det andre og det fjerde utsagnet i tabellen. Her gir et flertall av respondentene uttrykk for pessimistiske holdninger, men siden disse utsagnene er negativt formulert viser ikke balanse målet dette. Hovedtendensen er imidlertid den motsatte slik som svarene i utsagnet «Alt i alt er de gunstige virkningene av forskning større enn skadevirkningene» viser i tabellen.

Tabell 2.4 Holdninger til forskning og teknologi i 1999 og 2004. Prosent

	År	Helt enig	Delvis enig	Både og	Delvis uenig	Helt uenig	N	Balanse
Vitenskap og teknologi gjør livene våre sunnere, enklere og mer bekvemme	'99	12	43	18	17	10	1244	28
	'04	21	42	19	12	6	1229	45
Vi stoler for ofte på vitenskapen, og ikke nok på tro og følelser	'99	32	38	14	11	5	1245	54
	'04	27	35	15	13	10	1229	39
Teknologiske framskritt vil gjøre det mulig å oppnå både økt forbruk og rent miljø	'99	18	36	16	20	10	1234	24
	'04	30	39	13	11	6	1229	52
Vitenskapen fører til at levesteget vårt endrer seg for raskt	'99	32	39	12	12	5	1246	54
	'04	23	39	13	15	10	1229	37
Alt i alt er de gunstige virkningene av forskning større enn skadevirkningene	'99	19	39	28	12	3	1255	41
	'04	36	37	19	6	2	1224	65
Takket være vitenskap og teknologi vil fremtidige generasjoner ha flere muligheter	'99	42	29	11	5	3	1245	63
	'04	59	30	8	2	1	1225	86
Forskning som skaper banebrytende ny kunnskap bør støttes av staten også når kunnskapen ikke er direkte nyttig	'99	26	35	16	13	9	1229	39
	'04	28	33	14	13	12	1224	36

Siste rad i tabellen viser dessuten at viljen til å støtte grunnforskning ikke har endret seg i vesentlig grad over femårsperioden. Vel 60 prosent av respondene støtter dette synet. Størst endring i opinionsbalansen – hele 28 prosent i optimistisk retning – finner vi for utsagnet «Teknologiske framskritt vil gjøre det mulig å oppnå både økt forbruk og rent miljø». Dette setter noe av den nedgangen i interessen for miljøfeltet i et annet lys. I 2004 er kanskje håpet hos folk flest om at teknologien skal finne svaret – for eksempel i gasskraftspørsmålet – sterkere enn for bare fem år tilbake.

Forventningene til teknologiens konsekvenser for samfunnet er som i tidligere undersøkelser målt gjennom et separat spørsmålsbatteri. Denne gang spør man imidlertid om nanoteknologi eksplisitt i stedet for «nye materialer» som var formuleringen i 1999.

Økte forventninger til bioteknologien og teknologi generelt

Årets undersøkelse viser blant annet at nordmenns forventninger til ny teknologi har økt betraktelig de siste fem årene. Mange stiller seg imidlertid fortsatt

kritisk til enkelte sider ved forskning og teknologi i dag og hvordan virksomheten vil påvirke livet i framtiden. *Tabell 2.5 viser* forventningene til enkeltteknologier.

Tabell 2.5 Forventninger til teknologier de neste 20 årene i 1999 og 2004. Vet ikke-svarene inngår her i midtkategorien «ingen virkning».

	År	Bedre	Ingen virkning	Verre		Opinionsbalanse
Solenergi	1999	79	17	4	1256	75
	2004	75	21	4	1230	71
Data- og informasjonsteknologi	1999	71	14	15	1257	56
	2004	71	18	11		60
Genteknologi/ Bioteknologi	1999	43	18	39	1257	4
	2004	55	21	24	1230	31
Telekommunikasjon	1999	80	14	6	1257	74
	2004	74	21	5	1230	69
Nye materialer Nanoteknologi	1999	64	26	10	1257	54
	2004	54	44	3	1228	51
Romforskning	1999	48	42	10	1256	38
	2004	48	46	6	1229	42
Atomenergi	2004	28	33	39	1228	-11

I 1999 hadde nordmenn generelt høye forventninger til ny teknologi, med unntak av bio- og genteknologi, der undersøkelsen påviste betydelig skepsis. De yngste var mest positive, mens de eldste var mest forbeholdne. Videre hadde de med høyere utdanning noe mer positive forventninger, mens en betydelig andel av denne utdanningsgruppen mente at bio-/ genteknologi vil gjøre tingene verre de neste 20 årene. I 2004 er det en positiv opinionsbalanse også for bio- og genteknologi. Denne opinionsutviklingen er påvist i de separate bioteknologisurveyene etter 2000.

Som i enhver opinionsundersøkelse er også responsen på enkeltspørsmål i denne undersøkelsen sensitiv for den offentlige dagsordenen. I det aktuelle tidsrommet for undersøkelsen var den såkalte Mehmet-saken og den nye bioteknologiloven svært høyt på både mediernes og stortingspolitikernes dagsorden. Det medisinske nytteaspektet ble her personalisert gjennom et meget sterkt mediefokus. Fra bioteknologisurveyene på 90-tallet er det kjent at medisinske nytteaspekter bidrar til en positiv vurdering av bioteknologi. Slik sett er det ikke utenkelig at nettopp den offentlige dagsorden kan ha medvirket til en mer positiv holdning til bioteknologi i vårens undersøkelse.

Positive til nanoteknologi – skeptiske til atomenergi

I år var dessuten forventninger til nanoteknologi og atomenergi med i undersøkelsen. Nanoteknologi får en overveiende positiv vurdering samtidig som denne teknologien fortsatt er helt ukjent for svært mange. Nanoteknologi ble imidlertid forklart som «forskning på ørsmå ting» for dem som ikke hadde hørt om det. I tillegg hadde intervjuerinstruksene en utvidet forklaring som kunne gi bedre bakgrunn for intervjuerne. Hvis vi sammenligner svarene fra vårens undersøkelse med bioteknologisurveyen fra 2002 finner vi vel 40 prosent indifferente svar i begge tilfeller. En høyere andel av respondentene er imidlertid positive i år enn i 2002 da 40 prosent hadde positive forventninger mens vel 15 prosent mente at nanoteknologi ville «gjøre ting verre».

Vi mangler også direkte sammenlignbare tall for forventningene til atomenergi. Atomenergi viser en negativ opinionsbalanse i 2004 samtidig som mange fortsatt er usikre på hvilken betydning denne teknologien vil få de neste 20 årene. I Norge ble spørsmålet også stilt i 2002, og da var det under 20 prosent som mente at atomteknologi ville forbedre hverdagen mens vel 45 prosent mente det motsatte.

Viktige etiske og politiske dimensjoner

I undersøkelsen forsøkte vi som i 1999 å spore holdningene i befolkningen til etiske og politiske aspekter ved dagens forskning gjennom tre holdningsspørsmål av ny type. Dette er ikke standardelementer i internasjonale undersøkelser på området og enkelt spørsmålene er derfor justert noe siden 1999. Respondentene ble i en tenkt debatt mellom to personer (A og B) bedt om å ta stilling til utsagn om forskningens uavhengighet, om forskningens rolle i politikken og om føre-var-prinsippet (jf. det siste utsagnet i tabellen). Respondentene ble for øvrig innledningsvis bedt om å svare «vet ikke» dersom de ikke hadde noen formening om spørsmålene. Svært få benyttet denne muligheten. Resultatene framgår av *tabell 2.6*.

Spørsmålet om forskeres frihet i forhold til etiske normer er reformulert siden 1999 og tillater derfor ingen direkte sammenligning. Vi ser imidlertid at opinionen fortsatt ikke vil gi forskere noen «blankofullmakt» og et flertall på 18 prosent støtter Bs utsagn om at myndighetene må avgrense forskernes frihet på enkelte fagområder. Videre gir en klar majoritet av respondentene i undersøkelsen fortsatt en tilslutning til føre-var-prinsippet. Respondentenes klare betoning av verdier og holdninger for politiske beslutninger viser samtidig at offentligheten ønsker innflytelse over politiske beslutninger der forskning legger viktige premisser.

Tabell 2.6 Holdning til etiske og politiske sider ved forskningen. Prosent.
Indifferente svar er utelatt i tabellen.

	År	Helt enig med A	Delvis enig med A	Delvis enig med B	Helt enig med B	N	Opinions balanse
A: Forskere må ha full frihet til å utføre egen forskning så lenge de overholder etiske normer. B: Etiske normer er ikke nok – på enkelte fagområder må myndighetene avgrense forskernes frihet	2004	17	19	24	30	1229	-18
A: Forskning gir det beste grunnlag for politiske beslutninger B: Verdier og holdninger bør spille minst like stor rolle for politiske beslutninger som forskningsbasert kunnskap	1999	3	3	24	52	1256	-70
	2004	5	7	44	32	1229	-64
A: Det er galt å legge sterke begrensninger på bruken av ny teknologi så lenge det ikke er bevist at den vil få store uheldige konsekvenser for mennesker og miljø B: Dersom det er tvil om hvilke konsekvenser bruken av nye teknologier kan få for mennesker og miljø, bør man være tilbakeholden med å tillate dem	1999	3	5	24	57	1256	-73
	2004	5	10	47	30	1229	-62

Referanser

- Gulbrandsen T. og A. Holmøy: Omnibusundersøkelsen april/mai 2004. Dokumentasjonsrapport. Notater 2004/56. Statistisk sentralbyrå.
- Haraldsen, G. (1999): Spørreskjemametodikk etter kokebokmetoden. Ad Notam Gyldendal, Oslo.
- Kallerud, E. and I. Ramberg (2002): The order of discourse in surveys of public understanding of science in *Public Understanding of Science* 11 (2002) 213–224.
- Kallerud, E, Nielsen, T.H. og I. Ramberg (1999): «Befolkningens forhold til forskning, vitenskap og teknologi» i Det norske innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer. Norges forskningsråd.
- Lund, M., Nielsen, T.H. og K.K. Sjøk (2000): Norske holdninger til bioteknologi. Parallellundersøkelser til Eurobarometer i 1993, 1996 og 1999. Rapport 118. Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, Bergen.
- Nielsen, T.H., Seippel, Ø. og T. Haug (2003): Hva mener nordmenn om bioteknologi? Noen resultater fra Eurobarometer 58.0 (2002). Arbeidsnotat nr. 20. Senter for teknologi, innovasjon og kultur. Universitetet i Oslo.
- Ramberg, I., Kallerud, E. og T.H. Nielsen (2001): Befolkningens forhold til forskning, vitenskap og teknologi. Resultater fra en norsk intervjuundersøkelse. NIFU Rapport 2/2001.

Vedlegg 1. Utdrag fra dokumentasjonsrapporten

Omnibusundersøkelsen april/mai 2004. Dokumentasjonsrapport. Therese Gulbrandsen og Aina Holmøy. Notat 2004/56 Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2 Nøkkeltall for undersøkelsen

Nøkkeltall	Antall	Prosent
Utvalg (personer trukket ut for intervju)	2 000	100
Avgang (døde, personer bosatt i utlandet)	21	
Bruttoutvalg	1 979	100
Frafall	744	37,6
Nettoutvalg (personer oppnådd intervju med)	1 235	62,4
Innsamlingsmetode: Telefonintervju		
Intervjutid: ca. 35 minutter		
Feltperiode: 13. april – 27.mai 2004		

Utvalg og delutvalg

Til utvalget ble det trukket 2 000 personer fra BEBAS¹ som pr. 31.12.2003 var i alderen 16–79 år. Utvalget ble trukket i henhold til utvalgsplanen.² I utvalgsplanen er hele landet inndelt i et sett av utvalgsområder, som igjen er gruppert i 109 strata. Utvalgsområdene er kommuner eller grupper av kommuner. Kommuner med lavt innbyggertall er slått sammen med andre kommuner, slik at alle utvalgsområder har minst 7 prosent av samlet innbyggertall i det stratomet området tilhører. I en del tilfeller er mindre omegnskommuner til folkerike kommuner slått sammen med den store kommunen til ett område. Alle kommuner med mer enn 30 000 innbyggere og en del kommuner med mellom 25 000 og 30 000 innbyggere er tatt ut som egne strata. De andre utvalgsområdene er stratifisert innen hvert fylke etter næringsstruktur, bosettingstetthet, sentralitet, pendlings- og handelsmønstre, mediadekning og kommunikasjoner. I første trinn trekkes et utvalgsområde fra hvert stratum. Utvalgsområder som utgjør egne strata er trukket ut med 100 prosent sannsynlighet. De resterende er trukket ut med en sannsynlighet proporsjonal med innbyggertallet i utvalgsområ-

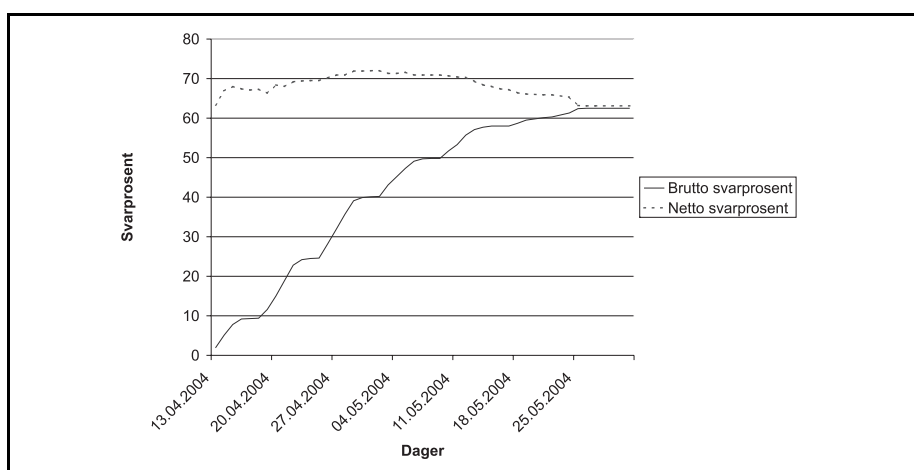
1 BEBAS er den sentrale demografi-/befolkningsdatabasen i SSB. Den oppdateres en gang i måneden med opplysninger fra Det sentrale folkeregisteret.

2 Utvalgsplanen er nærmere beskrevet i Hoel, T., Lie, J-A., og Opdahl, S. (1995): Revisjon av SSBs utvalgsplan. Statistisk sentralbyrå. Dokumentasjonsrapport.

det. I andre trinn er utvalget av personer trukket tilfeldig fra de 109 utvalgsområdene. Trekkingen på andre trinn foregår slik at utvalget er selvveiende når begge trinn ses under ett.

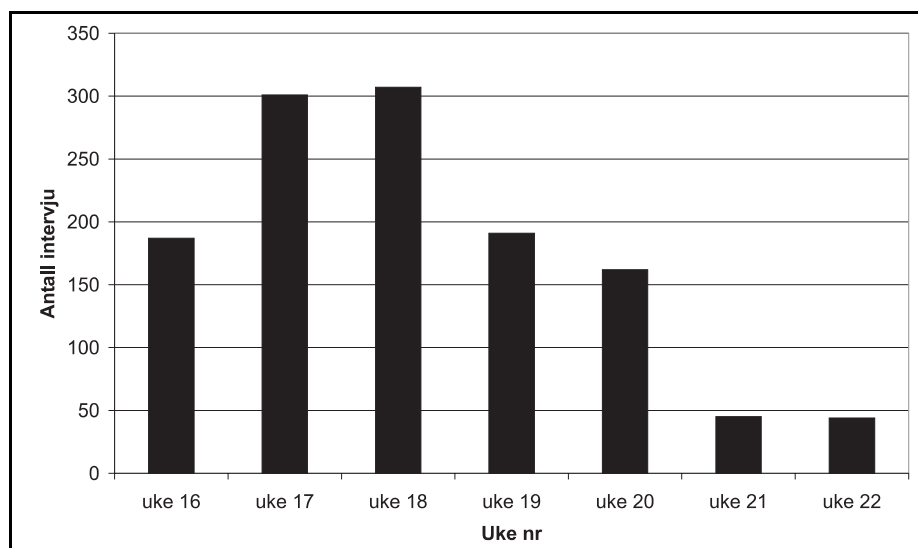
Datainnsamling

Denne undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av PC-assistert telefonintervju. Det var likevel tillatt å gjennomføre intervjuet ved å besøke respondenten dersom det var nødvendig for å unngå frafall. Det ble vurdert som nødvendig i relativt få tilfeller, og bare 1,3 prosent av intervjuene ble gjennomført ved besøk. Intervjuene ble foretatt i perioden 13. april til 27. mai 2004. Ut fra figur 1 kan vi se hvordan svarprosenten utviklet seg i løpet av feltperioden. Den stiplede linjen viser netto svarprosent, som er andelen intervju av de respondentene som er ferdigbehandlet til en hver tid. Den hele linjen viser brutto svarprosent, altså andelen intervju av det totale bruttoutvalget. Den stiplede linjen viser at svarprosenten lå over 70 prosent gjennom deler av feltperioden. Etter fire uker falt den imidlertid under 70 prosent, og endte til slutt på 62,4 prosent. Den hele linjen viser at vi passerte en brutto svarprosent på 50 først ved utgangen av den fjerde uken med intervjuing. Bildet utdypes noe av figur 2, som viser antall gjennomførte intervju per uke. Den viser at vi kun produserte nok intervju i den andre og tredje uken for å nå en svarprosent på 70. Intervjuingen skulle egentlig avsluttes etter den fjerde uken, men i håp om å bedre svarprosenten ble det intervjuet i ytterligere to uker, samt at 100 nekte ble fulgt opp på nytt. Disse mottok et nytt informasjonsbrev og ble igjen kontaktet av intervjuer. Av 100 nekte oppnådde vi intervju med 18 stykker. Figur 2 viser at denne forlengelsen samlet sett ga i underkant av 100 intervju ekstra.

Figur 1: Oversikt over svarinngangen

Etter endt intervjuing endte vi som nevnt på 62,4 prosent svar. Dette er lavere enn målet for omnibusundersøkelsen, som er 70 prosent. Sammenlignet med tilsvarende undersøkelse i 2003 er det 1,8 prosentpoeng lavere³. For øvrig er det naturlig at svarprosenten faller litt mot slutten av feltperiodene siden man da registrerer alle man ikke har kommet i kontakt med som frafall.

Figur 2: Antall intervju per uke

Frafall

Vi kan aldri forvente å få svar fra alle som er trukket ut til å delta i en frivillig undersøkelse. For det første var 21 av de 2 000 personene som ble trukket ut til å delta i Omnibus 2 enten døde eller bosatt i utlandet. Disse regner vi ikke med i bruttoutvalget siden de ikke er med i populasjonen som undersøkelsen skal dekke. Dette er det vi kaller avganger i undersøkelsen.

I tillegg var det også en del som av ulike grunner ikke deltok i undersøkelsen. Dette kaller vi frafall i undersøkelsen. Vi deler inn frafallet etter fire forskjellige årsaker. Den første er at noen av ulike grunner ikke ønsker å delta. Den andre årsaken er at noen er forhindret fra å delta. Den tredje er de tilfellene der vi ikke lykkes med å komme i kontakt med vedkommende i løpet av feltperioden, og det grupperer vi under frafallsårsaken «ikke truffet». Til sist har vi en restkate-

³ Se Notat 2003/68

gori med «andre årsaker». Totalt besto frafallet i denne undersøkelsen av 744 personer, eller 37,6 prosent av bruttoutvalget.

Tabell 3 viser hvordan bruttoutvalget fordeler seg prosentvis på intervju og ulike frafallsårsaker etter kjønn, alder og landsdel. Det fremgår av tabellen at den viktigste årsaken til frafall var at en del av de vi kontaktet ikke ønsket å delta. Disse utgjør 25,2 prosent av bruttoutvalget som igjen utgjør 66,9 prosent av frafallet. Av bruttoutvalget gikk 7,6 prosent til frafall på grunn av at vi ikke lyktes i å komme i kontakt med respondenten i løpet av feltperioden. Dette utgjør 21 prosent av frafallet. I alt 3,8 prosent av personene i bruttoutvalget var forhindret fra å delta, mens 1 prosent gikk til frafall av andre grunner.

Tabell 3: Svarprosent og frafallsårsaker etter kjønn, alder og landsdel for hele utvalget. Prosent av bruttoutvalg

	I alt	Intervju	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Ikke truffet	Annet frafall	Antall personer
I alt	100,0	62,4	25,2	3,8	7,6	1,0	1979
Kjønn							
Mann	100,0	62,0	25,6	3,2	8,3	0,9	990
Kvinne	100,0	62,8	24,9	4,4	6,9	1,0	989
Alder							
16–24 år	100,0	64,7	23,0	2,7	9,0	0,7	300
25–44 år	100,0	61,9	24,5	2,9	9,4	1,3	784
45–66 år	100,0	65,9	23,7	2,8	6,7	0,9	645
67–79 år	100,0	52,4	34,0	10,8	2,4	0,4	250
Landsdel							
Akershus og Oslo	100,0	60,1	23,5	4,8	11,6	-	456
Hedmark og Oppland	100,0	62,2	32,4	1,4	4,1	-	148
Østlandet ellers	100,0	56,6	29,9	3,8	9,7	-	371
Agder og Rogaland	100,0	67,2	23,0	2,9	6,9	-	274
Vestlandet	100,0	60,7	25,6	4,0	7,1	2,6	351
Trøndelag	100,0	71,1	22,5	2,3	2,9	0,6	173
Nord-Norge	100,0	67,0	19,9	5,8	2,9	4,4	206

I tabellen legger vi også merke til at det praktisk talt ikke er forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder svarprosent. Det er heller ikke store forskjeller i frafallsårsaker, selv om en noe større andel kvinner var forhindret fra å delta, mens menn var litt vanskeligere å komme i kontakt med. Når det gjelder alder

ser vi at det først og fremst er mange over 67 år som ikke ønsker å delta. Denne gruppen skiller seg også ut ved at en relativt høy andel var forhindret fra å delta. Det er også visse forskjeller mellom landsdelene når det gjelder svarprosent og frafall. Vi har en noe lavere svarprosent i Akershus, Oslo og Østlandet ellers og at Trøndelag skiller seg ut med høyest svarprosent. Årsakene til forskjellene mellom landsdelene varierer. Akershus, Oslo og Østlandet ellers har høye andeler ikke truffet. For Akershus og Oslo sin del oppveies dette i noen grad av en lav andel som ikke ønsket å delta. Størst andel av personer som ikke ønsket å delta finner vi i Hedmark og Oppland og Østlandet ellers. Kombinasjonen av høy andel ikke truffet og høy andel som ikke ønsket å delta gjør at Østlandet ellers er den landsdelen med lavest svarprosent i Omnibus 2 2004.

Utvalgsskjevhet

Frafall kan føre til utvalgsskjevhet dersom fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettoutvalget) enn blant alle dem som er trukket ut til undersøkelsen (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt med hensyn til andre kjennemerker. Det er spesielt vanskelig å oppdage dette dersom vi ikke kjenner den faktiske fordelingen av kjennemerket i bruttoutvalget. Akkurat dette er ofte tilfellet i undersøkelser som måler meninger og holdninger, som enkelte av spørsmålene i omnibusundersøkelsen.

Vi kan også snakke om utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes i bruttoutvalget enn i populasjonen som undersøkelsen skal si noe om. Slik utvalgsskjevhet kan oppstå i utvalgstrekkningen, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians). I denne undersøkelsen har vi fulgt normale rutiner for tilfeldig trekking av utvalg, og har ingen indikasjoner på at det har oppstått betydelig utvalgsvarians.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte større oppmerksomhet til avvikene mellom nettoutvalget og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen. Avvikene mellom bruttoutvalget og populasjonen skyldes tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra de som ikke trekkes ut. Dersom en ønsker å presentere data for et tverrsnitt av det norske folk, vil grupper som er underrepresentert i bruttoutvalget veie for lite i de samlede resultatene. Innenfor hver gruppe vil personene som er trukket ut være representative for sin

gruppe. Slike skjevheter er erfaringsmessig små, og vi vil derfor ikke gå nærmere inn på dette.

Når det gjelder sammenlikninger mellom nettoutvalget og bruttoutvalget er det alltid en risiko for at de personene i en befolkningsgruppe som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (fracfallet). Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene. For at dette skal ha noen hensikt, bør imidlertid skjevhetene være betydelige. I de fleste tilfeller vil skjevhetene imidlertid være for små til at vekting har noen hensikt.

Tabell 4: Bruttoutvalg, fracfall, nettoutvalg og forskjell mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder og landsdel for hele utvalget. Prosent

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Frafall	Netto-Brutto
Totalt	100,0	100,0	100,0	
Kjønn				
Mann	50,0	49,7	50,5	-0,3
Kvinne	50,0	50,3	49,5	0,3
Alder				
16 – 24 år	15,2	15,7	14,2	0,5
25 – 44 år	39,6	39,3	40,2	-0,3
45 – 66 år	32,6	34,4	29,6	1,8
67 – 69 år	12,6	10,6	16,0	-2,0
Landsdel				
Akershus og Oslo	23,0	22,2	24,5	-0,8
Hedmark og Oppland	7,5	7,4	7,5	-0,1
Østlandet ellers	18,7	17,0	21,6	-1,7
Agder og Rogaland	13,8	14,9	12,1	1,1
Vestlandet	17,7	17,2	18,5	-0,5
Trøndelag	8,7	10,0	6,6	1,3
Nord-Norge	10,4	11,2	9,1	0,8

Vurderingen av skjevheter i Omnibus 2 2004 tar utgangspunkt i tabell 4. Den tar for seg kjennemerkene kjønn, alder og landsdel, og ser på fordelingen i bruttoutvalget, nettoutvalget og blant fracfallet. Vi har tidligere tatt opp variasjoner i svarprosent i de ulike gruppene, og disse variasjonene vil naturligvis gjenspeiles også i denne tabellen. For variablene kjønn ser vi at det ikke er store avvik mellom bruttoutvalg og nettoutvalg selv om det var en liten forskjell i svarprosent. Ser vi på alder kan vi slå fast at variasjonene i svarprosent har ført til større avvik mellom bruttoutvalg og nettoutvalg for denne variabelen. Gruppen 45–

66 år er overrepresentert i nettoutvalget, mens gruppen 67–79 år er underrepresentert. Ser vi på kjennemerket landsdel skiller Østlandet seg skiller ut med en underrepresentasjon på 1,7 prosentpoeng og Trøndelag med en overrepresentasjon på 1,3 prosentpoeng. Totalt sett må vi imidlertid kunne si at det er små avvik mellom brutto- og nettoutvalg i denne undersøkelsen når vi ser på kjennemerkene kjønn og landsdel. For kjennemerket alder er avviket noe større. Dersom man analyserer variabler som korrelerer sterkt med alder, kan man vurdere å vekte slik at personer over 67 år vektet opp og personer under 45 vektet ned. Det er ikke regnet ut slike vekter for denne undersøkelsen, men vi antar likevel at slik vektning vil ha liten betydning i de fleste tilfeller.

Utvalgsvarians

Resultater som bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen den enkelte undersøkelse dekker, vil alltid ha en viss usikkerhet knyttet til seg. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. Når utvalget blir trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Tabell 5: Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser.

Antall observasjoner	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
25	5,4	7,5	8,9	9,9	10,8	11,4	11,8	12,2	12,4
50	3,8	5,2	6,2	6,9	7,5	7,9	8,2	8,5	8,6
100	2,6	3,6	4,3	4,8	5,2	5,5	5,7	5,9	6,0
200	1,8	2,5	2,9	3,3	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1
300	1,4	2,0	2,3	2,6	2,8	3,0	3,1	3,2	3,3
500	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4
1000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4
1200	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
1235	0,5	0,6	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen. Tabell 5 viser likevel størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser for et utvalg som er trukket etter SSBs utvalgsplan.

Av tabellen går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 5 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 60 er 1,3 når antall observasjoner er 1 000. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $60 \pm 2 \times 1,3$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 57,4 til 62,6 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen. Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

PC-assistert intervjuing, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltellinger og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen. Datainnsamlingen i denne undersøkelsen foregikk ved hjelp av PC. CAI-baserte undersøkelser (computer assisted interviewing) foregår på den måten at intervjuerne benytter PC under intervjuet, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle hopp i spørreskjemaet programmeres på forhånd, og vi kan dermed redusere faren for at intervjuerne stiller feil spørsmål til feil personer. Samtidig ligger det farer i det at hoppene programmeres på forhånd. Eventuelle feil i programmeringen blir gjennomgående, og kan føre til at spørsmål blir verdiløse. Som det fremgår av

det vedlagte skjemaet, er det noen hopp i skjemaet til Omnibus 2, men vi har ingen indikasjoner på at disse ikke har fungert etter hensikten.

PC-assistert intervjuing gir også muligheter for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av intervjupersonenes situasjon eller svar på tidligere spørsmål. Typisk bruk av slike tilpasninger er at det riktige ordet blir stående i spørsmålsformuleringene i stedet for at spørsmålene inneholder skråstreker (han/hun, du/der, er/var, ektefelle/samboer). Dette gir intervjusituasjonen et mer personlig preg.

Endelig gir PC-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Dette kan brukes f.eks. ved aldersgrenser. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra.

Alle disse sidene ved PC-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

Innsamlingsfeil kan også skyldes galt svar fra intervjupersonen. En årsak til det kan være vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes at spørsmål blir misforstått. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar.

Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. Spørsmål om stemmegivning kan oppfattes som sensitive spørsmål. Spørsmål om stemmegivning er en del av de faste bakgrunnsvariablene i Omnibus. De vurderinger som ligger bak svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt akseptabelt.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). Vi har kontrollert dataene fra denne undersøkelsen uten at vi har oppdaget feil som kan ha betydning for resultatene.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller, og det er klart at ikke alle feil oppdages. Dette er imidlertid en usikkerhet vi må leve med.

Vedlegg 2: Spørreskjemaet

Befolkningens forhold til forskning og teknologi

Forskning og teknologi har fått økt betydning for folks hverdag. Vi ønsker å stille deg noen spørsmål om dette emnet.

INTERESSE

For1a[1,2]

Forskningen omfatter mange fagområder. Hvilke av de områdene jeg nå leser opp interesserer du deg mest for? Dersom du interesserer deg for flere områder, kan du nevne opptil tre. Start med det fagområdet du mener er mest interessant.

Hvilket fagområde er mest interessant av:

- 1 Miljøfag?
- 2 Naturvitenskap?
- 3 Samfunnsvitenskap?
- 4 Teknologi?
- 5 Medisin?
- 6 Landbruks- og veterinærfag?
- 7 Humanistiske fag? (SOM SPRÅK, HISTORIE OG ANDRE KULTURFAG)
- 8 INGEN?

(Rekkefølgen på alternativene snus for halvparten av IO)

For1b[1,2]

Hvilket fagområde er nest mest interessant? (Det mest interessante området er nå borte fra lista)

For1c[1,2]

Hvilket fagområde er tredje mest interessant? (Det mest og nest mest interessante området er nå borte fra lista)

For2a[1,2]

Hvilke av de samme fagområdene mener du er viktigst for samfunnet? Dersom du mener flere områder er viktige, kan du nevne opptil tre. Start med det fagområdet du mener er aller viktigst.

SVARALTERNATIVENE GJENTAS DERSOM IO ØNSKER DET

- 1 Miljøfag?
- 2 Naturvitenskap?
- 3 Samfunnsvitenskap?
- 4 Teknologi?
- 5 Medisin?
- 6 Landbruks- og veterinærfag?
- 7 Humanistiske fag? (SOM SPRÅK, HISTORIE OG ANDRE KULTURFAG)
- 8 INGEN? (Rekkefølgen på alternativene snus for halvparten av IO)

For2b[1,2]

Hvilket fagområde er nest viktigst? (Det viktigste området er nå borte fra lista)

For2c[1,2]

Hvilket område er tredje viktigst? (Det viktigste og nest viktigste området er nå borte fra lista)

HOLDNINGER TIL VITENSKAP OG TEKNOLOGI

For3

Vitenskap og teknologi forandrer måten vi lever på. Jeg skal nå lese opp en del områder hvor ny teknologi stadig utvikles. Kan du for hvert område si meg om du tror at utviklingen på dette område vil forbedre måten vi lever på i de neste 20 årene, om den ikke vil få noen virkning eller om utviklingen vil gjøre tingene verre?

- 1 Vil forbedre
- 2 Ingen virkning
- 3 Gjøre tingene verre

- a. Solenergi?
- b. Data- og informasjonsteknologi?
- c. Genteknologi – Bioteknologi?
(hvert av alternativene brukes på halvparten av informantene)
- d. Telekommunikasjon?
- e. * Nanoteknologi? FORSKNING PÅ ØRSMÅ TING
- f. Romforskning?
- g. Atomenergi

For4

Jeg vil nå lese opp noen påstander om vitenskap og teknologi. For hver påstand vil jeg at du skal svare om du er helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig.

- 1 Helt enig
- 2 Delvis enig
- 3 Verken enig eller uenig
- 4 Delvis uenig
- 5 Helt uenig

(Rekkefølgen på påstandene snus for halvparten av IO)

- a. Vitenskap og teknologi gjør livene våre sunnere, enklere og mer bekvemme
- b. Når jeg er syk, foretrekker jeg alternativmedisinske behandlingsformer
- c. Vi stoler for ofte på vitenskapen, og ikke nok på tro og følelser
- d. Teknologiske framskritt vil gjøre det mulig å oppnå både økt forbruk og rent miljø
- e. Forskere har kunnskap som gir dem en farlig makt

VITENSKAP, USIKKERHET OG POLITIKK

For5a

Jeg vil nå lese opp noen påstander som du kan oppfatte som en slags diskusjon mellom to personer, A og B. Selv om du ikke er helt enig med noen av partene, vil jeg at du sier hvilket av de to synspunktene som ligger nærmest ditt eget. Der- som du ikke har noen formening om de ulike påstandene, svarer du «vet ikke».

Diskusjon 1

Person A sier: Forskere må ha full frihet til å utføre egen forskning så lenge de overholder etiske normer.

Person B sier: Etiske normer er ikke nok – på enkelte fagområder må myndig- hetene avgrense forskernes frihet.

Er du mest enig med A eller mest enig med B?

1. Mest enig med A
2. NOE ENIG MED BEGGE
3. Mest enig med B
4. VET IKKE

Dersom mest enig med A:

For5a1

Er du helt enig med A eller delvis enig med A?

1. Helt enig med A
2. Delvis enig med A

Dersom enig med B:

For5a2

Er du helt enig med B eller delvis enig med B?

1. Helt enig med B
2. Delvis enig med B

For5b

Diskusjon 2

Den andre diskusjonen handler om politikk og vitenskap

Person A sier. Forskning gir det beste grunnlag for politiske beslutninger

Person B sier. Verdier og holdninger bør spille minst like stor rolle for politiske beslutninger som forskningsbasert kunnskap

Er du mest enig med A eller mest enig med B?

1. Mest enig med A
2. NOE ENIG MED BEGGE
3. Mest enig med B
4. VET IKKE

Dersom mest enig med A:

For5b1

Er du helt enig med A eller delvis enig med A?

1. Helt enig med A
2. Delvis enig med A

Dersom enig med B:

For5b2

Er du helt enig med B eller delvis enig med B?

1. Helt enig med B
2. Delvis enig med B

For5c

Diskusjon 3

Den siste diskusjonen jeg skal lese opp handler om “føre var- prinsippet«

Person A sier. Det er galt å legge sterke begrensinger på bruken av ny teknologi så lenge det ikke er bevist at den vil få store uheldige mennesker og miljø.

Person B sier. Dersom det er tvil om hvilke konsekvenser bruken av nye teknologier kan få for mennesker og miljø, bør man være tilbakeholden med å tillate dem.

Er du mest enig med A eller mest enig med B?

1. Mest enig med A
2. NOE ENIG MED BEGGE
3. Mest enig med B
4. VET IKKE

Dersom mest enig med A:

For5c1

Er du helt enig med A eller delvis enig med A?

1. Helt enig med A
2. Delvis enig med A

Dersom enig med B:

For5c2

Er du helt enig med B eller delvis enig med B?

1. Helt enig med B
2. Delvis enig med B

INFORMASJONSKILDER

For6a

En lang rekke temaer omtales daglig i massemediene [aviser, radio og tv]. Vi du si at du generelt er interessert eller ikke interessert i følgende tema?

- a. Sport
- b. Politikk
- c. Økonomi og finans
- d. Forskning og teknologi
- e. Kultur

For6b

Hvor godt informert føler du deg om utviklingen innenfor forskning og teknologi generelt. Vil du si at du er svært dårlig informert, dårlig informert, verken godt eller dårlig informert, godt informert eller svært godt informert?

1. Svært dårlig informert
2. Dårlig informert
3. Verken godt eller dårlig informert
4. Godt informert
5. Svært godt informert
6. VET IKKE

For6c

Kunnskap av ulike slag har betydning i hverdagen. Vi vil gjerne vite hvilke behov du selv har for ny kunnskap som forskningen gir oss. Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig, eller helt uenig i følgende utsagn?

- a. Ny kunnskap interesserer meg overhodet ikke/Æ Hvis helt/delvis enig, gå til neste spørsmål
- b. Jeg søker etter ny kunnskap om egne/ familiens helseproblemer
- c. Jeg søker etter ny kunnskap ut fra mitt samfunnsengasjement
- d. Jeg søker etter ny kunnskap fordi jeg er under utdanning
- e. Jeg søker etter ny kunnskap som jeg kan bruke i jobbsammenheng.
- f. Jeg søker etter ny kunnskap ut fra mine fritidsinteresser

For6d

Har du selv, noen familiemedlemmer eller bekjente arbeidet som forskere eller ingeniører?

1. Ja
2. Nei

For6e

Hvor ofte bruker du følgende informasjonskilder for å holde deg informert om forskning og teknologi? Bruker du hver enkelt av dem ofte, av og til eller sjelden eller aldri?

- 1 Ofte
- 2 Av og til
- 3 Sjelden eller aldri

a Dagsaviser?

b Tidsskrifter og fagblader?

- c Ukeblad og populærvitenskapelige magasiner?
(INKL. F.EKS. «ILLUSTRERT VITENSKAP»)
- d Bøker? (INKL. FORSKNINGSRAPPORTER)
- e Internett?
- f Radio?
- g Tv?
- h Museer, utstillinger, offentlige arrangementer? (F.EKS FOREDRAG, FORSKNINGSDAGER VED UTDANNINGSINSTITUSJONER O.L)

For7

Jeg vil nå lese opp noen flere påstander om vitenskap og teknologi. For hver påstand vil jeg at du skal svare om du er helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig.

- 1 Helt enig
- 2 Delvis enig
- 3 Verken enig eller uenig
- 4 Delvis uenig
- 5 Helt uenig

(Rekkefølgen på påstandene snus for halvparten av IO)

- a. Vitenskapen fører til at levestøttet vårt endrer seg for raskt
- b. Alt i alt er de gunstige virkningene av forskning større enn
- c. skadevirkningene
- d. Takket være vitenskap og teknologi vil framtidige generasjoner ha flere muligheter
- e. Forskning som skaper banebrytende ny kunnskap bør støttes av staten også når kunnskapen ikke er direkte nyttig
- f. Når forskning ikke stemmer med egne erfaringer, stoler jeg mest på egne erfaringer

For8

Internett har stor betydning for mange i dag. Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig, eller helt uenig i følgende utsagn?

- a. Jeg bruker aldri Internett Æ Hvis helt/delvis enig, gå til neste spørsmål
- b. Jeg bruker ofte nettsted med spill og underholdning
- c. Jeg bruker ofte nettsteder hvor jeg kan kommunisere med andre
- d. Jeg søker ofte etter nyheter på Internett
- e. Jeg søker ofte etter forskningsstoff på Internett
- f. Jeg bruker Internett til andre formål

BAKGRUNNSINFORMASJON

For9

Hvor mange bøker tror du det var hjemme hos dere da du var 16 år?

SKOLEBØKER SKAL IKKE REGNES MED

1. INGEN
2. MINDRE ENN 20
3. 20 50
4. 50 100
5. 100 500
6. 500 1000
7. MER ENN 1000

FAKTASPØRSMÅL OM VITENSKAP OG TEKNOLOGI

For10

Jeg skal nå lese opp noen påstander om vitenskapelige fenomener. For hver påstand jeg leser, si om du tror den er sann eller usann. Du kan svare «vet ikke» i stedet for å gjette dersom du er svært usikker

- 1 Sann
- 2 Usann
- 3 VET IKKE

- a. Jordens indre er svært varm
- b. Det oksygenet vi puster inn kommer fra planter
- c. Alle plantevernmidler og kjemikalier som blir brukt på matplanter fører til kreft hos mennesker
- d. Elektroner er mindre enn atomer
- e. En del radioaktivt avfall fra kjernekraftverk vil være farlig i tusener av år
- f. Det er farens gener som bestemmer om et barn blir gutt eller jente
- g. Menneskelig virksomhet er den viktigste årsaken til at plante- og dyrearter dør ut
- h. Antibiotika dreper både virus og bakterier
- i. Lasere virker ved at de fokuserer lydbølger
- j. All radioaktivitet er skapt av mennesker

FASIT FINNES I INSTRUKSEN. SKAL KUN LESES OPP DEROM IO SPØR

Vedlegg 3: Svarfordelingen på enkeltspørsmålene

Tabellene som følger gjengir svarfordeling på hvert av enkeltspørsmålene i undersøkelsen. Resultatene er tabulert i forhold til bakgrunnsvariablene kjønn, alder og utdanning og i samme rekkefølge som i spørreskjemaet (vedlegg 2).

Interesse/ betydning	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå												
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet eller høyskole										
Mest interessen- te fagområde (for1a)																				
Miljø	9,7	7,5	11,9	4,6	9,1	11,5	13,7	11,9	11,1	6,5										
Natur	13,0	14,3	11,8	14,4	13,4	14,4	5,3	8,5	12,4	15,8										
Samfunn	12,1	12,2	11,9	16,5	13,2	9,4	9,9	9,0	11,6	13,6										
Teknologi	18,4	34,2	2,7	24,7	19,6	16,2	11,5	14,1	20,7	15,8										
Medisin	21,5	11,4	31,4	17,0	22,1	21,9	24,4	23,7	20,7	23,8										
Landbruk	6,4	8,0	4,8	3,6	6,6	6,6	9,2	8,5	7,8	2,5										
Human	11,5	6,4	16,6	12,4	10,1	13,4	9,2	6,8	8,5	20,1										
Ingen	5,7	4,7	6,6	5,7	4,5	5,4	10,7	13,6	5,8	0,9										
Vil ikke svare	0,5	0,3	0,6		0,4	0,2	2,3	1,1	0,3	0,6										
Vet ikke	1,3	1,0	1,6	1,0	1,0	0,9	3,8	2,8	1,2	0,3										
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0										
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323										
Nest mest inter- essante fagom- råde (for1b)																				
Miljø	16,1	13,7	18,6	10,5	14,5	19,1	21,1	27,4	15,6	13,2										
Natur	19,4	24,8	14,0	19,3	20,4	17,6	22,0	17,1	17,8	24,3										
Samfunn	17,3	15,8	18,9	13,8	17,3	19,9	13,8	8,9	17,4	22,1										
Teknologi	12,8	18,0	7,4	13,8	15,4	10,3	9,2	8,9	13,1	13,9										
Medisin	11,3	8,0	14,7	14,4	9,2	11,3	14,7	13,7	10,9	10,7										
Landbruk	6,6	4,7	8,5	8,3	5,0	6,5	10,1	8,2	7,2	4,1										
Human	8,4	6,4	10,4	9,4	12,3	5,3	1,8	2,7	8,4	10,4										
Ingen	7,5	7,5	7,6	9,9	5,5	9,3	5,5	12,3	8,7	1,3										
Vet ikke	0,6	1,2		0,6	0,4	0,5	1,8	0,7	0,9											
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0										
N	1143	577	566	181	456	397	109	146	642	317										

Interesse/ betydning	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet eller høyskole
Tredje mest in- teressante fag- område (for1c)										
Miljø	17,4	15,0	19,9	19,1	13,5	21,2	17,8	11,8	19,1	16,3
Natur	13,2	14,6	11,9	14,2	14,9	11,2	11,9	11,8	14,0	12,8
Samfunn	15,8	16,3	15,3	14,2	17,2	15,4	13,9	14,2	14,1	19,5
Teknologi	9,5	10,8	8,2	8,0	10,3	9,2	9,9	10,2	8,6	10,5
Medisin	12,2	10,6	13,8	13,6	12,6	11,7	9,9	6,3	12,9	12,5
Landbruk	5,7	4,6	6,9	4,3	4,9	6,7	7,9	9,4	6,2	3,5
Human	9,7	10,2	9,2	11,7	10,7	8,9	5,0	11,8	8,4	11,2
Ingen	15,6	17,1	14,1	13,6	15,2	14,8	23,8	22,0	16,0	13,1
Vil ikke svare	0,1	0,2		0,6					0,2	
Vet ikke	0,7	0,6	0,8	0,6	0,7	0,8		2,4	0,3	0,6
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	1050	527	523	162	429	358	101	127	580	313
Viktigste fagom- råde (for2a)										
Miljø	22,3	19,5	25,0	10,8	22,1	29,6	16,0	24,3	23,4	20,7
Natur	6,6	7,0	6,1	6,7	6,8	7,3	3,1	5,1	6,2	7,4
Samfunn	13,4	14,2	12,7	19,6	15,5	9,6	9,2	7,3	13,6	16,7
Teknologi	14,7	22,3	7,1	16,5	15,5	14,1	10,7	13,6	13,6	16,7
Medisin	25,1	20,2	30,0	32,0	25,6	20,5	28,2	27,7	25,9	21,4
Landbruk	2,8	3,6	2,1	2,1	1,6	3,1	7,6	4,5	2,9	1,5
Human	5,9	4,6	7,2	7,2	5,4	6,4	4,6	2,8	5,3	9,3
Ingen	5,1	4,7	5,5	4,1	3,9	5,4	9,9	8,5	5,1	3,1
Vil ikke svare	0,6	0,5	0,6		0,4	0,2	3,1	1,1	0,4	0,6
Vet ikke	3,6	3,4	3,7	1,0	3,3	3,8	7,6	5,1	3,6	2,5
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Interesse/ betydning	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24	25-44	45-66	67-80	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år			
Nest viktigste fagområde (for2b)										
Miljø	18,4	18,5	18,2	18,5	17,0	17,9	26,0	19,2	16,2	21,8
Natur	12,9	15,9	10,0	12,5	11,6	15,8	8,7	11,9	12,2	14,9
Samfunn	14,0	11,1	17,0	12,5	15,4	14,8	7,7	8,6	14,6	15,5
Teknologi	17,3	19,8	14,8	15,2	19,6	17,1	11,5	12,6	17,8	18,5
Medisin	19,9	18,4	21,4	20,7	21,2	17,4	22,1	18,5	22,4	16,8
Landbruk	5,6	4,6	6,6	4,3	4,9	5,5	11,5	13,2	4,5	4,6
Human	5,2	5,3	5,0	10,3	4,2	4,2	3,8	4,0	5,4	5,0
Ingen	5,8	5,7	5,9	4,9	5,8	5,7	7,7	9,3	6,0	2,6
Vet ikke	0,9	0,7	1,1	1,1	0,2	1,6	1,0	2,6	0,8	0,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	1121	561	560	184	448	385	104	151	629	303
Tredje viktigste fagområde (for2c)										
Miljø	15,2	13,5	16,9	17,9	15,9	14,0	11,6	20,3	15,7	12,6
Natur	12,6	12,4	12,9	11,0	15,4	10,9	9,5	12,0	12,5	12,9
Samfunn	14,4	15,6	13,2	12,7	15,7	14,3	12,6	13,5	15,0	14,6
Teknologi	14,9	17,0	12,9	15,0	14,5	15,1	15,8	12,8	14,0	17,0
Medisin	14,6	14,9	14,4	12,7	13,3	16,2	17,9	11,3	13,5	18,7
Landbruk	7,9	7,8	8,1	8,1	4,8	9,5	15,8	8,3	8,9	5,1
Human	9,2	7,4	10,9	11,0	11,4	7,0	4,2	5,3	8,5	12,2
Ingen	10,5	10,9	10,2	10,4	8,3	12,6	12,6	16,5	11,1	6,5
Vil ikke svare	0,1	0,2		0,6					0,2	
Vet ikke	0,5	0,4	0,6	0,6	0,7	0,3			0,7	0,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	1046	525	521	173	421	357	95	133	586	294

Teknologiforventninger	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
Solenergi (for3a)	Vil forbedre	74,5	70,5	69,6	79,6	74,8	61,8	59,3	74,4	83,9
	Ingen virkning	15,2	13,5	19,6	14,2	14,4	15,3	23,2	13,6	13,6
	Vil gjøre tingene verre	4	1,1	6,2	2,3	4	6,9	6,8	4,6	0,9
	Vil ikke svare	0,4	0,6		0,2	0,2	2,3	1,1	0,3	0,3
	Vet ikke	5,9	3,3	4,6	3,7	6,6	13,7	9,6	7,1	1,2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Data- og informasjonsteknologi (for3b)	N	1235	614	194	485	425	131	177	692	323
	Vil forbedre	71,1	65,7	80,4	74,6	68,9	51,1	65	70,5	75,5
	Ingen virkning	13	12,5	12,9	12,2	12,7	17,6	13	14,3	10,5
	Vil gjøre tingene verre	10,9	8,1	4,1	10,3	12	19,1	13,6	10,3	10,8
	Vil ikke svare	0,4	0,2		0,2	0,2	2,3	1,1	0,3	0,3
Vet ikke	4,6	2,6	2,6	2,7	6,1	9,9	7,3	4,6	2,8	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	194	485	425	131	177	692	323	

Teknologiforventninger	Alle	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
Gen-/Biotechnologi (for3c)	55,2	60,1	50,4	53,1	59,4	55,1	43,5	49,2	52,7	65,6
Vil forbedre	12,5	14,3	10,6	19,6	11,8	9,9	13	13,6	13,9	7,4
Ingen virkning	23,4	18,6	28,2	20,6	23,7	24,5	22,9	23,2	23,8	22,6
Vil gjøre tingene verre	0,4	0,2	0,6		0,2	0,2	2,3	1,1	0,3	0,3
Vil ikke svare	8,5	6,8	10,1	6,7	4,9	10,4	18,3	13	9,2	4
Vet ikke	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Totalt	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
N	73,6	78,2	69,1	68,6	75,9	76,2	64,1	62,1	76,3	75,5
Telekommunikasjon (for3d)	16,8	14,7	18,8	22,2	17,5	13,2	17,6	16,4	16,2	18,3
Vil forbedre	5,3	5	5,6	5,2	4,3	6,8	4,6	11,3	3,8	4,6
Ingen virkning	0,4	0,2	0,6		0,2	0,2	2,3	1,1	0,3	0,3
Vil gjøre tingene verre	3,9	2	5,8	4,1	2,1	3,5	11,5	9	3,5	1,2
Vet ikke	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	53,4	61,2	45,6	55,7	59	51,8	34,4	40,1	52,6	61,9
Nanoteknologi (for3e)	24,2	22,6	25,8	30,4	24,1	22,4	21,4	27,7	23,7	23,2
Vil forbedre	2,5	2	3,1	1,5	2,1	2,8	4,6	2,8	1,9	3,7
Ingen virkning	0,6	0,5	0,6		0,4	0,2	3,1	1,1	0,6	0,3
Vil gjøre tingene verre	19,4	13,7	25	12,4	14,4	22,8	36,6	28,2	21,2	10,8
Vet ikke	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Totalt	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
N										

Teknologiforventninger	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
Romforskning (for3f)	47,3	53,3	41,4	54,1	47,6	46,4	38,9	48	46,5	47,4
Vil forbedre										
Ingen virkning	40,2	38,9	41,4	40,2	43,9	37,9	33,6	28,8	40,3	47,4
Vil gjøre tingene verre	5,9	4,4	7,4	1	4,9	7,3	12,2	13	5,3	3,7
Vil ikke svare	0,5	0,3	0,6		0,2	0,5	2,3	1,1	0,4	0,3
Vet ikke	6,2	3,1	9,2	4,6	3,3	8	13	9	7,4	1,2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Atomenergi (for3g)	28,3	34,9	21,7	29,4	31,5	26,8	19,1	20,3	26,2	36,5
Ingen virkning	21,8	24,4	19,2	23,7	23,5	20,2	17,6	19,2	21,4	23,5
Vil gjøre tingene verre	38,4	34	42,7	37,6	35,9	40,7	41,2	41,2	39,7	35
Vil ikke svare	0,6	0,3	0,8		0,2	0,5	3,1	1,1	0,6	0,3
Vet ikke	11	6,4	15,6	9,3	8,9	11,8	19,1	18,1	12,1	4,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	skole	skole
Vitenskap og teknologi gjør livet våre sunnere, enklere og mer bekvemme (for4a)	21,3	28	14,7	18	22,1	23,1	17,6	18,6	19,2	27,9
	41,5	40,6	42,5	38,7	43,1	42,6	36,6	38,4	41,8	42,1
	17,5	14,7	20,3	19,1	16,9	16,2	21,4	22,6	18,4	14,6
	12	10,1	13,8	14,4	11,8	11,3	11,5	7,9	13,4	10,8
	6	5,7	6,3	8,2	5,4	5,4	6,9	8,5	5,8	4
	0,5	0,3	0,6		0,2	0,5	2,3	1,1	0,4	0,3
	1,2	0,7	1,8	1,5	0,6	0,9	3,8	2,8	1	0,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Når jeg er syk foretrekker jeg alternative behandlingsformer (for4b)	14,1	10,9	17,2	20,1	13,6	11,1	16,8	19,8	15,3	6,8
	22,3	18,9	25,6	23,2	23,1	21,9	19,1	22,6	23,6	18,9
	13,4	13,8	13	10,3	15,5	13,2	11,5	9	13,4	16,1
	17,8	17,3	18,4	20,1	18,1	17,4	14,5	15,8	16,9	21,7
	30,8	37,8	23,8	24,7	28	35,5	34,4	28,8	29,8	35,9
	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
	1,1	1,1	1,1	1,5	1,2	0,7	1,5	2,8	0,6	0,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	skole	skole
Vi stoler for ofte på vitenskapen, og ikke nok på tro og følelser (for4c)	26,6	22,5	30,6	28,4	24,1	26,8	32,1	33,3	28,9	16,7
Helt enig										
Delvis enig	35,1	34,5	35,7	36,6	35,5	36,7	26,7	33,3	35,1	36,8
Verken enig eller uenig	13,1	13,4	12,9	13,4	12,8	12	17,6	12,4	13,9	12,4
Delvis uenig	12,9	15,1	10,6	11,9	15,5	10,8	11,5	12,4	11,3	17
Helt uenig	10,3	13,2	7,4	7,7	10,9	11,8	6,9	5,1	9	16,1
Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
Vet ikke	1,5	1,1	1,9	2,1	0,8	1,6	3,1	2,3	1,4	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Teknologiske framskritt vil gjøre det mulig å oppnå både økt forbruk og rent miljø (for4d)	29,7	35,2	24,3	34	28,7	30,1	26	28,2	28	32,5
Helt enig										
Delvis enig	39,1	40,4	37,8	37,6	41,2	39,1	33,6	41,2	38,9	39,9
Verken enig eller uenig	11	8,3	13,7	10,3	10,5	11,1	13,7	11,9	11,6	9,9
Delvis uenig	11,3	8,5	14	10,3	12,6	10,1	11,5	11,3	12,1	9,6
Helt uenig	6,2	6,4	6,1	6,2	5,4	6,4	9,2	2,8	6,8	6,8
Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
Vet ikke	2,2	1,1	3,2	1,5	1,2	3,1	3,8	3,4	2,2	0,9
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	skole	skole
Forskere har kunnskap som gir dem en farlig makt (for4e)	29,8	29,3	30,3	24,7	27	32,9	37,4	30,5	34,4	19,5
Helt enig										
Delvis enig	36,8	34,9	38,6	41,2	37,5	34,6	34,4	42,9	34,1	40,2
Verken enig eller uenig	10	9	11	10,8	11,8	8,5	6,9	6,2	11,1	9,6
Delvis uenig	12,3	14,5	10,1	12,4	13,4	12,5	7,6	10,2	10,5	16,7
Helt uenig	9,5	11,6	7,4	9,8	9,1	9,4	10,7	6,8	8,4	13
Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
Vet ikke	1,2	0,7	1,8	1	0,8	1,9	0,8	2,3	1	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Vitenskap, politikk og usikkerhet		Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
		Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
					år	år	år	år	skole	skole	skole
Diskusjon 1: (for5a1)	Mest enig med A	35,8	39,3	32,4	40,7	38,8	32,5	28,2	36,7	32,9	42,1
A: Forskere – full frihet innenfor etiske normer	Noe enig med begge	3,2	2	4,5	2,6	2,3	3,3	7,6	2,8	3,8	2,5
B: Avgrense forskernes frihet på enkelte fago.	Mest enig med B	53,8	54,2	53,5	50	54,6	56,2	48,9	46,9	56,5	52,3
	Vet ikke	6,6	4,4	8,9	6,7	3,9	7,8	13	12,4	6,4	2,8
	Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8	0,4	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Diskusjon 1: (for5a2)	Helt enig med A	48,2	51,5	44,3	36,7	48,4	50,7	62,2	46,2	52,6	42,6
	Delvis enig med A	51,8	48,5	55,7	63,3	51,6	49,3	37,8	53,8	47,4	57,4
	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	442	241	201	79	188	138	37	65	228	136
	Helt enig med B	45	48,3	41,6	39,2	44,2	50,2	37,5	36,1	46	45
	Delvis enig med B	54,6	51,7	57,5	59,8	55,8	49,8	59,4	61,4	53,7	55
	Vet ikke	0,5	0,9	0,9	1	0,9	0,9	3,1	2,4	0,3	0,3
	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	665	333	332	97	265	239	64	83	391	169

Vitenskap, politikk og usikkerhet	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år			
Diskusjon 2: (for5b1)	11,7	15,1	8,2	11,9	12	10,1	15,3	16,4	9,4	13,3
A: Mest enig med										
A: Forskning gir det beste grunnlaget for politiske beslutninger.	4,9	4,7	5,2	4,6	4,5	5,4	5,3	2,8	4,8	5,9
B: Verdier og holdninger bør spille minst like stor rolle.	75,8	74,8	76,8	73,7	77,5	76,9	68,7	67,2	78,3	77,1
Vet ikke	7,1	5,2	9	9,8	5,6	7,3	8,4	12,4	7,1	3,4
Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Diskusjon 2: (for5b2)	38,9	40,9	35,3	43,5	25,9	44,2	60	48,3	35,4	34,9
A: Delvis enig med A	61,1	59,1	64,7	56,5	74,1	55,8	40	51,7	64,6	65,1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	144	93	51	23	58	43	20	29	65	43
B: Helt enig med B	57,9	57,1	58,7	55,9	55,3	61,2	60	56,3	59	55
Delvis enig med B	41,9	42,9	40,9	44,1	44,7	38,2	40	43,7	40,8	44,6
Vet ikke	0,2		0,4			0,6			0,2	0,4
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	936	459	477	143	376	327	90	119	542	249

Vitenskap, politikk og usikkerhet	Alle	Kjønn		Aldersgruppe					Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	
				13	17,1	13,6	16	16,9	15,2	15,5	
Diskusjon 3: (for5c1)	15,5	17,9	13	14,9	17,1	13,6	16	16,9	15,2	15,5	
A: Det er galt å legge sterke begrensninger på bruken av ny teknologi...	3,6	3,4	3,9	5,2	3,1	3,3	4,6	4	3,9	3,1	
B: Dersom det er tvil om konsekvensene bør man være tilbakeholden med å tillate....	75,6	74,4	76,8	73,7	76,1	78,1	68,7	70,1	75,4	79,9	
Vet ikke	4,8	4,1	5,5	6,2	3,3	4,7	8,4	7,9	5,1	1,2	
Vil ikke svare	0,5	0,2	0,8		0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	
Diskusjon 3: (for5c2)	36,1	37,3	34,6	17,2	32,5	41,4	61,9	46,7	35,2	36	
A: Delvis enig med A	63,9	62,7	65,4	82,8	67,5	58,6	38,1	53,3	64,8	64	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	191	110	81	29	83	58	21	30	105	50	
B: Helt enig med B	61,1	58,2	63,9	55,2	56,4	68,1	64,4	56,5	61,9	62	
Totalt	38,9	41,8	36,1	44,8	43,6	31,9	35,6	43,5	38,1	38	
N	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Totalt	934	457	477	143	369	332	90	124	522	258	

Informasjons- kilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole	
Spport - interesse	61	73	49,1	57,7	56,7	65,9	65,6	65,5	62,1	56	
(for6aa)											
Ikke interessert	38,1	26,4	49,6	41,8	42,3	33,4	32,1	33,3	37,1	43,3	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3	0,6	0,5				0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	
Politikk - inter- esse	73,8	77,9	69,7	51,5	76,3	80,2	76,3	63,8	71,4	88,5	
(for6ab)											
Ikke interessert	25,3	21,5	29	47,9	22,7	19,1	21,4	35	27,9	10,8	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3	0,6	0,5				0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	
Økonomi og fi- mans - interesse	57,2	67,3	47,2	36,6	57,5	64,7	61,8	49,7	56,1	65,3	
(for6ac)											
Ikke interessert	41,9	32,2	51,4	62,9	41,4	34,6	35,9	49,2	43,4	33,7	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Vet ikke	0,4	0,3	0,5	0,6	0,5				0,1	0,6	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	
Forskning og teknologi - interesse	76,9	84,9	69,1	79,4	82,9	74,8	58	67,8	74,4	88,2	
(for6ad)											
Ikke interessert	22	14,5	29,5	20,1	16,3	24,2	38,9	30,5	24,9	11,1	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Vet ikke	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,7	0,8	0,6	0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	

Informasjonskilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	
Kultur - interesse (for6ae)	74,6	67,3	81,8	70,6	73	77,2	77,9	70,6	72,4	83	
Ikke interessert	24,5	32,1	16,9	28,9	26,2	21,9	19,8	27,7	27	16,4	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3	0,4	0,4	0,7		0,6	0,1	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	
Informert om utviklingen innen forskning og teknologi (for6b)	3,5	2,3	4,7	4,6	3,1	2,6	6,1	2,8	4,8	1,5	
Svært dårlig informert											
Dårlig informert	18,9	16,6	21,1	18,6	15,9	19,5	28,2	29,9	19,4	11,8	
Verken godt eller dårlig informert	49,3	43,3	55,2	46,4	48,9	53,2	42,7	46,9	52,9	44	
Godt informert	25,4	34	16,9	27,8	28,9	22,6	18,3	17,5	20,4	39,9	
Svært godt informert	1,5	2,4	0,5	1,5	1,6	0,9	2,3	1,1	1,2	2,2	
Vet ikke	0,9	1,1	0,6	0,5	1,2	0,9		0,6	1	0,3	
Vil ikke svare	0,6	0,2	1	0,5	0,4	0,2	2,3	1,1	0,4	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323	

Informasjons- kilder	Alle	Kjønn				Aldersgruppe						Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole					
Ny kunnskap interesserer meg overhodet ikke (for6ca)	3,3	2,9	3,7	3,1	2,5	3,3	6,9	4,5	3,9	1,2					
	7,5	7,2	7,9	6,7	3,7	10,4	13,7	16,4	7,9	2,2					
	3,6	2,9	4,3	3,6	1,9	4	9,2	4	4,5	0,9					
Delvis uenig	17,7	14,7	20,6	12,9	17,5	17,9	24,4	25,4	19,5	9					
Helt uenig	66,3	71,3	61,4	72,7	72,8	63,8	41,2	46,9	62,9	86,1					
Vil ikke svare	0,7	0,2	1,3	0,5	0,6	0,2	3,1	1,1	0,7	0,3					
Vet ikke	0,8	0,8	0,8	0,5	1	0,5	1,5	1,7	0,6	0,3					
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100					
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323					
Jeg søker etter ny kunnskap om egne/ familiens helseproblemer (for6cb)	38,5	27,2	49,9	31,4	42,2	38,4	34,6	32,9	39,5	41,3					
	25,2	26,8	23,7	30,9	25,7	22,9	22,1	30	26,1	21,5					
	11,1	12,9	9,3	10,3	11	11,4	11,5	13,6	10,8	10,6					
Delvis uenig	10,3	13,2	7,3	13,1	6,6	12,8	12,5	9,3	10	10,6					
Helt uenig	13,4	19	7,8	13,1	13	13,6	15,4	12,1	12,3	15,4					
Vil ikke svare	0,8	0,2	1,5	0,6	0,7	0,3	3,8	1,4	0,8	0,3					
Vet ikke	0,6	0,7	0,5	0,6	0,9	0,5	0,7	0,7	0,5	0,3					
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100					
N	1101	552	549	175	455	367	104	140	610	312					

Informasjons- kilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe						Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole			
Jeg søker etter ny kunnskap ut fra mitt sam- funnsengasje- ment (for6cc)	38,9	36,6	41,2	27,4	42,9	43,6	24	22,1	37,4	50,6			
	34,3	35,9	32,8	43,4	34,5	31,9	26,9	37,9	34,8	32,4			
	9,4	9,1	9,8	11,4	8,1	8,7	14,4	13,6	10	5,8			
	8,9	8,9	8,9	9,1	8,4	7,9	14,4	12,9	9,5	5,8			
	6,8	8,2	5,5	6,9	4,6	6,8	16,3	10,7	6,9	4,8			
	0,7	0,2	1,3	0,6	0,7	0,3	2,9	1,4	0,7	0,3			
	0,9	1,3	0,5	1,1	0,9	0,8	1	1,4	0,8	0,3			
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
N	1101	552	549	175	455	367	104	140	610	312			
Jeg søker etter ny kunnskap fordi jeg er un- der utdanning (for6cd)	14,4	12,3	16,4	52,6	12,1	2,7	1	10,7	14,4	12,5			
	6,9	7,1	6,7	17,7	6,4	3,5	2,9	5	7,7	4,8			
	3,5	3,3	3,6	2,3	4,8	2,7	1,9	5,7	3	3,5			
	7	8	6	7,4	8,8	5,4	3,8	7,9	7	6,1			
	66,9	68,5	65,4	18,9	66,4	84,7	87,5	68,6	66,7	72,4			
	0,7	0,2	1,3	0,6	0,7	0,3	2,9	1,4	0,7	0,3			
	0,6	0,7	0,5	0,6	0,9	0,5	100	0,7	0,5	0,3			
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
N	1101	552	549	175	455	367	104	140	610	312			

Informasjonskilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	
				år	år	år	år	skole	skole	skole	
Jeg søker etter ny kunnskap	51	52,7	49,4	46,9	65,5	48,8	2,9	23,6	47,7	71,2	
som jeg kan bruke i jobbsammenheng (for6ce)	19,7	20,5	17,7	28	18,9	18,8	5,8	20	22,3	12,5	
Helt enig	4,8	4,7	4,9	4,6	4,4	4,9	6,7	9,3	4,4	2,9	
Delvis enig	4	3,4	4,6	6,9	3,1	4,1	2,9	2,1	4,9	2,6	
Helt uenig	19,7	17,8	21,7	12,6	6,6	22,6	78,8	42,9	19,5	10,3	
Vil ikke svare	0,7	0,2	1,3	0,6	0,7	0,3	2,9	1,4	0,7	0,3	
Vet ikke	0,6	0,7	0,5	0,6	0,9	0,5		0,7	0,5	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1101	552	549	175	455	367	104	140	610	312	
Søker etter ny kunnskap ut fra fritidsinteresser (for6cf)	52,6	56	49,2	60,6	60,7	45,5	28,8	37,9	51,3	62,2	
Helt enig	26,6	25,9	27,3	29,7	24	29,4	23,1	26,4	28	24	
Delvis enig	5,5	4,9	6,2	3,4	4,8	7,1	6,7	7,9	5,2	5,1	
Helt uenig	5,7	5,3	6,2	1,7	4,4	7,6	11,5	9,3	5,7	3,8	
Vil ikke svare	8,1	6,9	9,3	3,4	4,6	9,5	26	15,7	8,5	4,2	
Vet ikke	0,7	0,2	1,3	0,6	0,7	0,3	2,9	1,4	0,7	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	1101	552	549	175	455	367	104	140	610	312	

Informasjons- kilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole
		49,5	46,9	34	55,1	49,4	39,7	28,2	42,3	72,1
Har du selv, noen familie- medlemmer el- ler bekjente arbeidet som forskere eller in- geniører? (for6d)	48,2	49,5	46,9	34	55,1	49,4	39,7	28,2	42,3	72,1
Ja	50,7	49,8	51,5	64,9	43,7	49,9	58	70,1	56,8	27,2
Nei	0,6	0,2	1,1	0,5	0,6	0,2	2,3	1,1	0,6	0,3
Vil ikke svare	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5		0,6	0,3	0,3
Vet ikke	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Totalt	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
N										

Informasjons- kilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole
		63,5	52,7	43,3	58,4	63,5	61,1	54,8	55,1	69,7
Dagsviser for å holde seg infor- mert (for6ea)	58,1	63,5	52,7	43,3	58,4	63,5	61,1	54,8	55,1	69,7
Ofte	21,5	19,2	23,7	26,8	23,9	18,6	13,7	18,6	22,1	19,8
Av og til	19,4	16,4	22,2	29,4	16,3	17,2	22,9	25,4	22	9,6
Sjelden eller aldri	0,7	0,3	1,1	0,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,6
Vil ikke svare	0,4	0,5	0,3		0,6	0,5			0,3	0,3
Vet ikke	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Totalt	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	323
N										

Informasjonskilder	Kjønn										Aldersgruppe				Utdanningsnivå					
	Alle		Mann		Kvinne		16-24 år		25-44 år		45-66 år		67-80 år		Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Tidsskrifter og fagblader for å holde seg informert (for6eb)	25,2	31,8	18,7	17,5	30,5	26,4	13	14,1	21,1	40,9	43	15,2	0,6	0,3	100	323	17,6	33,7	47,7	
Ukeblad og pulpørvit. magasiner for å holde seg informert (for6ec)	0,7	0,3	1,1	0,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	100	692	14,3	36,1	48,7	
Bøker (inkl. forskningsrapporter) for å holde seg informert (for6ed)	0,4	0,5	0,3	0,3	0,6	0,5	2,3	1,1	0,6	0,3	0,3	0,3	0,6	0,3	100	692	14,3	36,1	48,7	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	692	692	692	692	692	692	692	692	692	692	692

Informasjons- kilder	Kjønn			Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn- skole	Videre gående skole	Universitet eller høyskole	
Internett for å holde seg informert (for6ee)	32,6	39,1	26,1	55,2	42,5	20,7	0,8	16,9	29,2	47,4	
Ofte											
Av og til	22,7	21,2	24,2	23,7	27,8	21,2	6,9	10,2	23,1	28,2	
Sjelden eller aldri	43,6	38,9	48,3	20,6	28,2	57,4	90,1	71,8	46,8	23,5	
Vil ikke svare	0,7	0,3	1,1	0,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,6	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3		0,6	0,5			0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	323	
Radio for å holde seg informert (for6ef)	31,7	30,5	33	21,6	29,9	35,3	42	36,7	32,2	29,4	
Ofte											
Av og til	29,3	28,3	30,3	23,7	32,2	30,6	22,9	24,9	29	32,5	
Sjelden eller aldri	37,8	40,4	35,3	54,1	36,5	33,4	32,8	37,3	37,9	37,2	
Vil ikke svare	0,7	0,3	1,1	0,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,6	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3		0,6	0,5			0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	323	
TV for å holde seg informert (for6eg)	50	48,9	51,2	57,7	47,2	47,5	57,3	55,9	50,3	48,3	
Ofte											
Av og til	36,3	38,3	34,3	26,3	39,6	40,7	24,4	29,4	36,6	38,7	
Sjelden eller aldri	12,6	12,1	13	15,5	11,8	11,1	16	13,6	12,3	12,1	
Vil ikke svare	0,7	0,3	1,1	0,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,6	
Vet ikke	0,4	0,5	0,3		0,6	0,5			0,3	0,3	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	323	

Informasjonskilder	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	skole	skole
Museer, utstillinger mv. for å holde seg informert (for6eh)	6,1	5,5	6,6	3,1	4,9	8,7	6,1	5,1	4,9	9,9
	26,9	24,8	29	19,6	27,4	29,6	26,7	20,9	23,1	39
	65,9	68,9	63	76,8	66,2	60,9	64,9	72,9	71,1	50,2
	0,7	0,3	1,1	07,5	0,8	0,2	2,3	1,1	0,6	0,6
	0,4	0,5	0,3		0,6	0,5			0,3	0,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	621	1235	614	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	skole	skole
Vitenskapen fører til at levestandardet vårt endrer seg for raskt (for7a)	22,8	22,1	23,3	18,6	19	24,7	36,6	26,6	23,8	17
	38,4	38,3	38,5	36,1	41	37,4	35,1	41,8	40	33,4
	12	9,6	14,3	11,9	11,1	12,5	13,7	12,4	12,3	12,1
	14,7	16,3	13,2	19,6	15,9	13,9	6,1	10,2	14,3	18,3
	10,4	12,4	8,4	12,9	11,1	10,6	3,1	6,2	8,1	18
	0,8	0,5	1,1	0,5	1	0,2	2,3	1,1	0,7	0,6
	1	0,8	1,1	0,5	0,8	0,7	3,1	1,7	0,7	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Alle	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole eller høyskole	Universitet
				år	år	år	år	skole	gående skole	eller høyskole
Alt i alt er de	36,1	42,7	29,6	28,4	38,8	39,5	26,7	27,1	32,1	52
gunstige virkn.	36,2	35	37,4	34,5	38,6	35,1	33,6	37,3	38,6	31,3
av forskning	16,1	13,5	18,7	18,6	14,4	15,8	19,8	17,5	17,5	10,8
større enn skadevirkningene (for 7b)										
	5,9	5	6,8	10,8	4,1	5,2	7,6	8,5	6,4	3,4
Delvis uenig										
Helt uenig	1,9	1,5	2,3	3,6	1	1,4	3,8	2,3	2,2	0,6
Vil ikke svare	0,9	0,5	1,3	0,5	1	0,2	3,1	1,1	0,9	0,6
Vet ikke	2,9	1,8	4	3,6	2,1	2,8	5,3	6,2	2,5	1,2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Takket være vitenskap og teknologi vil framtidige generasjoner ha større muligheter (for 7d)	58,9	63,5	54,4	54,6	59	60,7	59,5	53,7	58,1	63,2
Delvis enig	29,6	25,7	33,3	29,9	30,9	29,2	25,2	31,6	30,1	28,5
Verken enig eller uenig	6,6	6,4	6,9	7,2	6	6,6	8,4	5,6	7,7	5,3
Delvis uenig										
Helt uenig	2	2	2,1	5,7	1	1,9	0,8	3,4	1,6	1,9
Vil ikke svare	0,7	0,7	0,8	1	0,8	0,5	0,8	2,3	0,6	0,3
Vet ikke	0,8	0,5	1,1	0,5	1	0,2	2,3	1,1	0,7	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Holdninger	Alle	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
Banebrytende forskning bør støttes av staten (for7e)	27,9	36,6	19,2	19,6	28,2	32,5	23,7	22	22,5	43,7
Helt enig										
Delvis enig	32,5	29,6	35,3	34,5	32,4	32,5	29,8	33,9	34,2	27,6
Verken enig eller uenig	11,8	9	14,7	12,9	11,3	11,3	13,7	13	12,4	9,3
Delvis uenig	12,8	11,1	14,5	18	13,2	10,4	11,5	13	14,9	8,7
Helt uenig	12,1	12,1	12,2	13,4	12,4	11,3	12,2	13,6	13,4	8,7
Vil ikke svare	0,9	0,5	1,3	1	1	0,2	2,3	1,7	0,7	0,6
Vet ikke	2	1,1	2,9	0,5	1,4	1,9	6,9	2,8	1,7	1,5
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Når forskningen ikke stemmer med egne erfaringer, stoler jeg mest på egne erfaringer. (for7f)	34,5	33,4	35,6	42,3	33,6	32,5	32,8	46,9	38	19,5
Helt enig										
Delvis enig	30,9	31,4	30,3	29,4	31,8	33,6	20,6	26	32,2	30,7
Verken enig eller uenig	12,4	12,5	12,2	12,9	13	11,3	13	10,7	12,3	14,2
Delvis uenig	10,7	10,3	11,1	7,7	12,4	9,2	13,7	6,8	7,8	19,8
Helt uenig	9,1	10,4	7,9	6,7	6,8	12	12,2	6,2	7,8	13,3
Vil ikke svare	0,8	0,3	1,3	1	0,8	0,2	2,3	1,7	0,6	0,6
Vet ikke	1,6	1,6	1,6		1,6	1,2	5,3	1,7	1,3	1,9
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Infokilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe					Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	
Jeg bruker aldri Internett (for8a)	Helt enig	22,8	25,6	3,6	10,7	30,1	72,5	49,7	22,3	11,5	
	Delvis enig	4,3	4	4,6	3,5	6,1	0,8	6,2	4,9	2,2	
	Verken enig eller uenig	1,1	0,8	1	0,8	1,2	1,5	1,7	1,3	0,3	
	Delvis uenig	4,4	4,2	2,6	5,4	4,5	3,1	2,8	5,2	3,4	
	Helt uenig	66,4	64,1	87,6	78,6	57,4	19,1	38,4	65,3	81,7	
	Vil ikke svare	0,8	1,1	0,5	1	0,2	2,3	1,1	0,7	0,6	
	Vet ikke	0,2	0,2			0,5	0,8		0,3	0,3	
	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
	N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
	Jeg bruker ofte nettsteder med spill/underholdning (for8b)	Helt enig	8,3	9,5	7,1	24,2	5,5	3,3	14,1	7,5	4,7
Delvis enig		9,7	10,8	8,5	22,5	9,1	3,3	19,2	10,9	4,7	
Verken enig eller uenig		3,3	3,9	2,7	4,3	1,8		2,6	3,4	3,6	
Delvis uenig		13	14,3	11,7	16,3	4,8	5,7	15,4	12,3	13,3	
Helt uenig		64,2	60,5	68,2	29,8	63,5	82,9	46,2	64,5	72,8	
Vil ikke svare		1,1	0,6	1,6	1,2	0,4	8,6	2,6	1	0,7	
Vet ikke		0,3	0,4	0,2		0,7	2,9		0,4	0,4	
Totalt		100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N		900	463	437	178	416	271	35	78	504	279

Infokilder	Alle	Kjønn		Aldersgruppe						Utdanningsnivå		
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole		
				år	år	år	år	skole	skole	skole		
Jeg bruker ofte nettstedet hvor jeg kan kommunisere m/andre (for8c)	16,9	17,7	16	41,6	11,8	10,3	2,9	20,5	17,5	11,5		
Helt enig	12,8	11,9	13,7	23	12,3	8,1	2,9	16,7	11,7	11,8		
Delvis enig	3,2	3,7	2,7	5,1	3,1	2,6		2,6	3,2	3,9		
Verken enig eller uenig												
Delvis uenig	11,6	12,5	10,5	11,2	14,9	7,4	5,7	11,5	11,9	10,8		
Helt uenig	54	53,1	54,9	18	56,7	70,5	77,1	44,9	54,4	60,9		
Vil ikke svare	1,1	0,6	1,6	0,6	1,2	0,4	8,6	2,6	1	0,7		
Vet ikke	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	2,9	1,3	0,4	0,4		
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
N	900	463	437	178	416	271	35	78	504	279		
Jeg søker ofte etter nyheter på Internett (for8d)	49,7	55,7	43,2	55,6	53,1	45	14,3	44,9	48,4	55,2		
Helt enig	24,7	23,3	26,1	24,2	24	26,6	20	23,1	26	22,2		
Delvis enig	3,9	2,6	5,3	4,5	4,1	3	5,7	2,6	3,8	4,7		
Verken enig eller uenig												
Delvis uenig	8,6	6,5	10,8	6,2	9,9	8,9	2,9	7,7	7,1	10,8		
Helt uenig	11,7	10,8	12,6	8,4	7,7	15,5	45,7	17,9	13,3	6,1		
Vil ikke svare	1,1	0,6	1,6	0,6	1,2	0,4	8,6	2,6	1	0,7		
Vet ikke	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	2,9	1,3	0,4	0,4		
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
N	900	463	437	178	416	271	35	78	504	279		
Jeg søker ofte etter forskningsstoff på Internett (for8e)	13,8	16	11,4	12,9	15,9	12,5	2,9	11,5	9,3	22,6		
Helt enig	29,9	30,9	28,8	33,7	32,5	26,6	5,7	23,1	30	33,3		
Delvis enig	9,6	9,9	9,2	10,1	9,6	9,6	5,7	11,5	9,5	9,7		
Verken enig eller uenig												

Infokilder	Kjønn		Aldersgruppe				Utdanningsnivå			
	Alle	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
Delvis uenig	18,3	17,9	18,8	23,6	17,8	17	8,6	16,7	17,7	18,3
Helt enig	26,8	24,2	29,5	18,5	22,8	33,2	65,7	33,3	32,1	15,1
Vil ikke svare	1,1	0,6	1,6	0,6	1,2	0,4	8,6	2,6	1	0,7
Vet ikke	0,6	0,4	0,7	0,6	0,2	0,7	2,9	1,3	0,4	0,4
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	900	463	437	178	416	271	35	78	504	279
Jeg bruker Inter-	60,7	61,1	60,2	62,9	63,9	58,7	25,7	44,9	59,9	67,7
nett til andre for-	22	21,6	22,4	27	20,4	20,3	28,6	26,9	22,2	19
mål	4,7	3,9	5,5	3,4	5,3	4,4	5,7	5,1	5,6	3,2
(for8f)										
Delvis uenig	3,2	3,5	3	2,2	3,1	4,1	2,9	5,1	2,4	3,6
Helt enig	8	8,9	7,1	3,9	6	11,4	25,7	15,4	8,5	5,4
Vil ikke svare	1,1	0,6	1,6	0,6	1,2	0,4	8,6	2,6	1	0,7
Vet ikke	0,3	0,4	0,2			0,7	2,9		0,4	0,4
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	900	463	437	178	416	271	35	78	504	279

Infokilder	Alle		Kjønn		Aldersgruppe					Utdanningsnivå		
	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
			år	år	år	år	år	år	år	år	år	år
Antall bøker	0,4	0,3	0,5	0,5	0,5	1,5	1,1	0,4				
hjemme hos IO da 16 år (for9)	9,5	9,6	3,1	6,6	11,5	22,9	20,9	10,3	2,2			
	22,8	25,6	20,1	19,6	26,4	34,4	34,5	24,9	12,7			
	21,4	21,3	21,4	19,6	24,5	13,7	15,8	25	17			
	34,2	30,9	37,4	38,6	28,5	21,4	22	31,5	45,8			
	7,4	7,8	9,3	10,1	5,6	0,8	2,8	5,1	14,9			
	2,8	3,3	2,1	4,1	1,9	2,3	1,1	1,4	6,5			
	0,6	0,5	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6			
	0,8	0,7	1	0,6	0,9	1,5	1,1	0,9	0,3			
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323		

Faktaspørsmål	Alle		Kjønn		Aldersgruppe					Utdanningsnivå		
	Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole	Grunnskole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
			år	år	år	år	år	år	år	år	år	år
Jordens indre er svært varm (for10a)	90	93,6	86,5	93,3	91,5	88,7	84	81,9	89,2	96,3		
	2	2,3	1,8	0,5	2,5	2,4	1,5	2,8	2	1,2		
	7,3	3,6	11	5,7	5,2	8,7	13	14,7	8,2	1,9		
	0,6	0,5	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6		
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323		

Faktaspørsmål	Totalt	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn skole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	gående skole	eller høyskole
Det oksygenet vi puster inn kommer fra planter (for:10b)	84,7	87,6	81,8	92,3	85,4	83,3	75,6	80,2	83,4	90,7
	SANN									
	USANN	6,8	6,9	3,6	7	7,5	8,4	6,2	7,5	5,6
	Vet ikke	7,9	10,5	3,6	6,8	8,9	14,5	13	8,5	3,1
	Vil ikke svare	0,6	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Plantevernmidler og kjemikal. fører til kreft hos mennesker (for:10c)	17,6	15	20,1	6,2	12,8	21,4	39,7	26	19,1	10,5
	SANN									
	USANN	63,1	57,3	65,5	70,1	61,4	38,9	46,9	61,6	74,6
	Vet ikke	18,7	21,7	27,8	16,3	16,9	19,8	26,6	18,8	14,2
	Vil ikke svare	0,6	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Elektroner er mindre enn atomer (for:10d)	37,4	44,8	30,1	49,5	40,6	29,9	32,1	20,9	32,1	56
	SANN									
	USANN	31,6	31,4	23,7	33,8	35,8	21,4	23,7	35,4	28,8
	Vet ikke	30,4	23	26,3	24,7	34,1	45	54,8	31,9	14,6
	Vil ikke svare	0,6	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Faktaspørsmål	Totalt	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn skole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
En del radioaktivt avfall fra kj.kraftverk vil være farlig i tusener år (for10e)	84,7	86,8	82,6	83	85,2	86,1	80,9	76,8	86,6	86,7
SANN	5,3	5,5	5	4,1	5,2	6,4	3,8	7,3	5,8	3,1
USANN	9,3	7,2	11,4	12,4	8,9	7,1	13,7	15,3	7,1	9,3
Vet ikke	0,7	0,5	1	0,5	0,8	0,5	1,5	0,6	0,6	0,9
Vil ikke svare										
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Farens gener bestemmer om barnet blir gutt el. jente (for10f)	44,4	30,5	58,1	39,7	49,9	41,9	38,9	41,8	42,3	53,3
SANN	29	35,2	22,9	38,1	29,1	27,8	19,1	20,9	29,3	29,7
USANN	26	33,9	18,2	21,6	20,2	30,1	40,5	36,7	27,7	16,4
Vet ikke	0,6	0,5	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Vil ikke svare										
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323
Menneskelig virksomhet – plante- og dyrear-ter dør ut (for10g)	81,4	80,1	82,6	79,9	81,6	83,3	76,3	80,8	81,2	83,9
SANN	9,6	12,2	6,9	9,8	9,9	9,2	9,2	6,8	9,7	9,9
USANN	8,4	7,2	9,7	9,8	7,6	7,3	13	11,9	8,5	5,6
Vet ikke	0,6	0,5	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Vil ikke svare										
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1235	614	621	194	485	425	131	177	692	323

Faktaspørsmål	Totalt	Kjønn		Aldersgruppe			Utdanningsnivå			
		Mann	Kvinne	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-80 år	Grunn skole	Videregående skole	Universitet eller høyskole
				år	år	år	år	skole	gående skole	eller høyskole
Antibiotika dreper både virus og bakterier (for:10h)	SANN	27,2	22,9	35,6	21,9	25,6	39,7	46,9	28,8	13,3
	USANN	62,2	69,2	51	70,3	65,6	37,4	41,2	59,4	81,1
	Vet ikke	10	7,1	12,9	7	8,5	21,4	11,3	11,3	5
	Vil ikke svare	0,6	0,8	0,5	0,8	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Lasere virker ved at de fokuserer lydbølger (for:10i)	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	1235	614	621	194	485	425	177	692	323
	SANN	22,8	21	24,6	14,9	19,8	25,9	28,2	23,7	18,6
	USANN	45,2	58,1	32,4	50,5	51,3	43,8	27,7	45,4	55,1
All radioaktivitet er skapt av mennesker (for:10j)	Vet ikke	31,3	20,4	42,2	34	30,1	43,5	43,5	30,3	25,7
	Vil ikke svare	0,6	0,5	0,8	0,5	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
	Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	1235	614	621	194	485	425	177	692	323
All radioaktivitet er skapt av mennesker (for:10j)	SANN	18	16,1	18	16,1	18,1	24,4	23,7	21,4	7,1
	USANN	65,8	73,6	58,1	66	65,6	49,6	48,6	62,6	82,7
	Vet ikke	15,5	9,8	21,3	15,5	16	24,4	27,1	15,5	9,6
	Vil ikke svare	0,6	0,5	0,8	0,5	0,2	1,5	0,6	0,6	0,6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	N	1235	614	621	194	485	425	177	692	323